

POSTOJNSKI
PREPIH

MAJ 2015 52 LETNIK 9

OBČINA
POSTOJNA

Vsakih štirinajst dni, vedno na isti dan in ob isti uri pripelje v vas bibliobus postojnske knjižnice. Njegove knjižne police sredi vasi odpirajo meje, širijo obzorja in duha, dajejo prosto pot domišljiji; naenkrat je na doseg roke množica dobrih zgodb. Sesticama Martini in Veroniki Matijašič iz Planine pomaga pri izbiri knjigic očka Alen.

Delo je pravica

Pravica do dela je temeljna človekova pravica. In ta pravica ne prinaša samo zmožnosti preživetja sebe in svojih najbližjih. Je tudi osnova za delovanje državnega sistema in storitev, ki jih mora sistem zagotoviti. Po drugi strani je lastno preživetje, z lastnimi rokami, nekaj zgodovinsko najbolj samoumevnega, pa v trenutnih časih tako daleč. Prepadi med premožnimi in najrevnejšimi se poglobljajo, celoten sistem diha na škrge, ljudje pa resignirano spremljajo nastalo stanje.

S takšnimi besedami bi lahko generalno zajeli trenuten pogled na problematiko dela v Sloveniji, Evropi in po svetu. Zato je zahteva vsakega od nas, da svojo pravico po dostojanstvenem življenju udejamo. Kakšno vlogo ima pri tem Občina? Predvsem povezovalno in ustvarjalno. Ustvariti je potrebno takšne pogoje, s katerimi bomo lahko krepili gospodarstvo doma in v okolici ter se pri tem zanašali na podporo institucij, kot je na primer Občina. Ravno te dni smo na občinskem svetu obravnavali pravilnika za spodbujanje kmetijstva in gospodarstva v najširšem aspektu, ki sta prvi korak k ustvarjanju pogojev za delo. Poleg teh naporov za krepitev gospodarstva smo nenehno v iskanju investitorjev, ki jim lahko ponudimo dobre kadre, učinkovito geostrateško izhodišče in celoten potencial, ki ga nudi naša občina. Zavedati pa se je potrebno, da takšni procesi zahtevajo svoj čas in jih ni moč realizirati čez noč. Hkrati pa se moramo zavedati, da se nam muči in da je stanje lahko iz dneva v dan slabše. Zavedati se moramo, da samo s skupnimi močmi lahko izkoristimo svojo zmožnost, kar so pravzaprav dokazovale generacije pridnih rok pred nami.

Zato smo lahko praznovali mednarodni praznik dela, ki je za marsikoga izgubil velik del svojega sijaja ravno zaradi aktualnih razmer. Kar pa je ostalo za vedno zapisano v naših genih, pa je pridnost, zavzetost in ponos. Ponos zaradi dela.

Z željo, da bo ta ponos vedno bolj izrazit in z zagotovilom aktivnih iskanj rešitev vam želim najlepši prehod pomladi v poletje.

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

tema meseca

Delo ni le vir preživetja 4

tu živimo:

Jubilej knjižnice 8

na obisku:

Mehmed Muhović 13

Na naslovnici: Martina, Veronika in Alen Matijašič; fotografija: Tomaž Penko.

Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, maj 2015, leto izdaje 9, številka 52. • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepil@postojna.si. • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298. • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel; uredniški odbor: Alenka Čuk, Alenka Furlan Čadež, Gabriela Brovč, Mateja Jordan, Marino Samsa; urednik strani Občine Postojna: Robert Pavšič; lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Oblikovanje in grafični prelom: Aleš Pučnik. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

uvodnik

Poteptano dostojanstvo

V postojnski občini je bila konec aprila stopnja brezposelnosti 12,9-odstotna, kar pomeni, da je bilo na Zavodu za zaposlovanje prijavljenih 864 iskalcev zaposlitve. V primerjavi s sosednjimi občinami – Pivko, Ilirsko Bistrico, Divačo, Sežano, Komnom in Hrpeljami-Kozino – imamo v naši občini sicer nekoliko višjo stopnjo brezposelnosti, a je še vedno pod republiškim povprečjem, ki znaša 13,3 odstotkov.

Podatki morda ne zvenijo zaskrbljujoče. Vendar gospo statistiko, ki pogosto zavaja, posplošuje in zamegljuje realno sliko, dojemamo povsem drugače, ko se nas dotakne na osebni ravni. Če ste napisali na desetine prijav na razpisana delovna mesta, upali na priložnost za razgovor s potencialnim delodajalcem, odpirali poštni ali e-nabiralnik v pričakovanju odgovorov na vaše prošnje in vas je sredi noči zbujala tesnoba zaradi neporavnanih položnic ter strahu pred novim dnevom, zagotovo veste, v kakšni luči ste videli statistične podatke o brezposelnosti. Za vsakogar, ki je brez zaposlitve, je pomemben tudi promil stopnje brezposelnosti, ker je ta povezan z njegovo osebno usodo.

Ko sem v iskanju podatkov za Prepilovo Temo meseca o brezposelnosti in možnostih zaposlovanja premagovala tistih nekaj stopnic do postojnskega Urada za delo, sem pomislila na najhujšo »kategorijo« brezposelnih ljudi, ki po dolgotrajni agoniji, oropani osnovnih pravic, predvsem pa dostojanstva, pristanejo »na Zavodu«. In pred očm so se mi zavrtele podobe in zgodbe, ki jih v zadnjem letu doživljajo zaposlenih v treh Javorovih družbah v Pivki in na Prestranku. Delajo (oziroma so delali) v podjetju, kjer je svoje dni veljal slogan: »Javor ni le les, je veliko več. Javor smo tudi ljudje«. Nekaj časa delajo, nekaj časa le čakajo v pripravljenosti, da jih vodstvo pokliče na delo, ves čas pa čakajo obljubljenega plače. V Pivki jih dobivajo v obrokih; v dobrih časih štirikrat po sto evrov v mesecu, zdaj je še teh sto evrov umanjalo. Na Prestranku zaenkrat delajo, dobili so marčevsko plačo, a se ob pogledu na skromno zalogo hlodovine upravičeno sprašujejo, kako bo z delom v naslednjih mesecih. Ugotavljajo, da delodajalec več kot poldrugo leto državi ni poravnal prispevkov. Delo se ustavi, ker zaradi neporavnanih računov ni surovin, grozi tudi odklop elektrike

in vode, v najslabšem primeru obupani delavci sami ustavijo stroje. Tudi nekdanji zaposleni še vedno čakajo neizplačane plače, regres, odpravnino. Z dokazili o nepravilnostih in šikaniranju hodijo od davčne uprave, kjer je likvidacijski upravitelj prijavljaj plače, ki jim jih dejansko ni izplačal in so zato dobili celo obračun dohodnine, do inšpekcijskih služb, policistov in kriminalistov, celo medijev. Baj je vloženi več kazenskih ovadb pa tudi inšpektorji so na delu. Torej je velika verjetnost, da bodo v najboljšem primeru šele po nekaj letih grobarji podjetja na sodišču. Nihče pa zaposlenim in izigranim brezposelnim javorcem ne more pomagati tukaj in zdaj. Tudi lastniki so se zavili v molk, prav tako banke upnice. Odvetniki svetujejo delavcem, naj tožijo. Kako, s čim? Pač pa ima podjetje ob blokiranih transakcijskih računih v Sloveniji brez težav odprt račun v Avstriji. Res se lahko vprašamo po zdravju države, v kateri nihče ne more (?) ukrepati, dokler je še čas! Nihče me ne bo prepričal, da v štiriindvajsetih letih naše samostojne države v hramu demokracije ne bi lahko sprejeli zakonodaje, ki bi preprečila ropanja in uničevanja - ne le podjetij, marveč tudi človekovega dostojanstva.

V lesni industriji je bila večna borba za preživetje, nikoli ni bilo velikih donosov, a ljudje so imeli zaposlitev. Podjetje, ki je nekdanj zaposlovalo 1800 ljudi v tedaj še skupni postojnski občini, že dolgo tone. Danes je še edina, ki tekoče posluje, tovarna opažnih plošč v Belskem. Javor je imel veliko strokovnega kadra; ne le formalno izobraženega, ampak tudi tistih »ta pravih majstrov pri strojih«, ki so z ljubeznijo do dela svoje spretnosti izpili do potankosti. Zato je imel na primer prestranski furnir izjemen sloves po celi Evropi. Danes tega kadra ni več ne v prestranski ne v pivški »fabriki«. Strokovni in usposobljeni kadri so bodisi sami zapustili podjetje bodisi dobili odpoved. A sled, ki jo je podjetje od leta 1965 puščalo po Evropi in Ameriki, saj je kar 70 odstotkov svojih izdelkov izvozilo, bo ostala.

Upam, da bo vzniknila nova priložnost za ljudi, ki si zaslužijo spoštovanje, predvsem pa dostojno delo in dostojanstvo.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Tomaž Penko.

Delo ni le vir preživetja

V postojnski občini v zadnjih letih ni bilo stečaja večjega podjetja, zaradi katerega bi ostalo brez zaposlitve nekaj sto ljudi. To se odraža tudi v podatkih o stanju brezposelnosti, saj smo z 12,9-odstotki nekoliko pod republiškim povprečjem. Vendar pa nekatera podjetja, ki so bila včasih nosilci zaposlovanja, zmanjšujejo število zaposlenih, nove zaposlitve za nedoločen čas pa so prej izjema kot pravilo. V evidenci brezposelnih oseb je bilo konec aprila prijavljenih 864 iskalcev zaposlitve iz občine Postojna, med njimi je kar 47,9 odstotkov dolgotrajno brezposelnih oseb. Podatki odražajo tudi razkorak med profili, ki jih iščejo delodajalci, in tistimi, ki so prijavljeni v evidencah Zavoda RS za zaposlovanje. Nekaterim pa se sreča vendarle nasmehe.

Urad za delo Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana, ki ga vodi **Milenka Simšič**, je organizacijska enota Območne službe Koper. Pokriva območje upravnih enot, poleg občin, navedenih v imenu, še občine Pivka, Divača, Komen in Hrpelje-Kozina. V pogovornem jeziku rečemo kraju, kjer osebe brez zaposlitve poiščejo pomoč, poenostavljeno Zavod. »Ustvarjamo prijazen in učinkovit Zavod, usmerjen k uporabnikom naših storitev.« To je slogan, ki nakazuje široko vlogo Zavoda. Uporabniki njegovih storitev namreč niso le brezposelni, marveč tudi delodajalci, ki jih Zavod obravnava kot zelo pomembne partnerje. Zato postavljajo sodelovanje z njimi med ključne naloge in imajo posebnega svetovalca, ki delodajalcem nudi vse storitve - od objav delovnih mest oz. potreb do nabora kadrov iz evidenc Zavoda, razgovorov s kandidati za zaposlitev, informiranja pri pripravi pogodb za zaposlitev, dogovorov in kreiranja programov usposabljanja ...

V zadnjih dveh mesecih 100 zaposlitev

V marcu in aprilu se je predvsem na račun sezonskih zaposlitev število brezposelnih zmanjšalo skoraj za 100: konec februarja je

izkušnjo predstavila gospa, ki ji je uspelo dobiti zaposlitev,« pove Milenka Simšič. Naslednja skupina težko zaposljivih oseb so delavci z nedokončano osnovno šolo. Med brezposelnimi iz postojnske občine jih je kar 35,9 odstotkov.

Na Zavodu se še posebej posvečajo mladim do 29. leta (njihov delež med brezposelnimi iz postojnske občine je 22,3 odstotkov), iskalcem prve zaposlitve, dolgotrajno brezposelnim in starejšim od 50 let. Za te skupine ima Zavod posebne ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Javna dela so na primer obvezno namenjena

bilo prijavljenih 959 brezposelnih, konec aprila pa 864. »V zadnjih letih se število zaposlitvev med brezposelnimi povečuje. V letu 2013

Za delo v tujini se najbolj zanimajo osebe s srednješolsko izobrazbo, zlasti ekonomski tehniki in gimnazijski maturanti, takoj za njimi so osebe z nedokončano poklicno ali srednješolsko izobrazbo.

se je iz občine Postojna zaposlilo 486, v letu 2014 pa 647 oseb,« pojasni Simšičeva in doda, da je v letošnjih prvih štirih mesecih dobilo zaposlitev 269 ljudi, ki so bili prijavljeni na Zavodu; med njimi je 9 invalidov. Seveda gre povečini za zaposlitve, ki so sezonskega značaja (največ v turizmu in gradbeništvu) oziroma za zaposlitve za določen čas ter za javna dela, ki so prav tako časovno omejena. Zato se mnogi po izteku zaposlitvene pogodbe spet prijavijo na Zavod. Simšičeva prizna, da je najtežje za ljudi, ki so stari 50 in več let, kot tudi za iskalce prve zaposlitve, ki še nimajo delovnih izkušenj. »Vendar se najdejo primeri, ko se zaposlijo tudi starejše osebe. V okviru Tedna vseživljenjskega učenja pripravljamo tematski dogodek 'Zaposlitev v času pred upokojitvijo', na katerem bo svojo poklicno pot in pozitivno

dolgotrajno brezposelnim. V letošnjem letu so v javna dela, katerih delni plačnik je tudi Občina Postojna, vključili 25 brezposelnih, v javna dela za odstranjevanje posledic žleda, katerih plačnik je država, pa 20.

Med potrebami delodajalcev in profili iskalcev zaposlitve

Najbolj iskani poklici v postojnski občini so: kuhar, natakhar, orodjar, voznik (predvsem za mednarodni promet), gradbincev, mesar, pek, tržnik, zavarovalni zastopnik, strojni tehnik, univerzitetni strojni inženir in inženirji drugih naravoslovno tehniških smeri. Na seznamu brezposelnih oseb pa je več obdelovalcev lesa, prodajalcev, ekonomskih tehnikov, gimnazijskih maturantov, poslovnih sekretarjev in ekonomistov.

Podatki kažejo na razkorak med potrebami delodajalcev in izobrazbo ter izkušnjami prijavljenih na Zavodu. Simšičeva poudari, da poskušajo skupaj z delodajalci in drugimi partnerji, na primer Šolskim centrom Postojna, Regionalno razvojno agencijo, Zavodom znanje ..., oblikovati programe usposabljanj, s katerimi bi prepad med ponudbo in povpraševanjem ublažili. Tako izpostavi primer usposabljanja za CNC operaterje po meri potreb delodajalca, katerega nosilec je Zavod RS za zaposlovanje, sodeluje pa še Šolski center Postojna. Za Kolektor ATP so v lanskem oktobru izvedli tako imenovani Zaposlitveni izziv za dve zahtevnejši delovni mesti - tehnologa kakovosti in razvojnega tehnologa. Podjetje je zaposlilo celo štiri brezposelne inženirje.

Postojnska jama je na primer na mini zaposlitvenem sejmu, namenjenemu sezonskim zaposlitvam v turizmu, dobila večino kadra, ki ga bo dodatno potrebovala v turistični sezoni. Tudi Venus trade, ki upravlja Pivko jamo, in Epic sta na tem sejmu našla ustrezne ljudi.

Zelo dobro sodelujejo tudi s Pivko perutninarstvom, več sodelovanja pa bi želeli z Obrtno zbornico.

Kje so še delovna mesta?

Po napovedih naj bi bil večji zaposlovalec v tem letu Fluidmaster Predelava plastike, d. o. o., v Postojnski jami, d. d. pa je precej sezonskih zaposlitev. Posamezne potrebe po določenih kadrih so prijavili tudi: Postojnske mesnine, Pekarna Postojna, Katern transport, orodjarstva - ORO plus, IRIO, Skupina Epic, Energija naturalis, PVC Nagode, Zavarovalnica Triglav, CSD Postojna, AMZS, Vzgojni zavod Planina, Gumind, LIV kolesa in samostojni podjetniki.

Vprašanja o možnostih zaposlovanja smo naslovili tudi na nekatera podjetja v naši občini, a smo odgovor prejeli le iz Skupine Kolektor, ki pojasnjuje: »Kadrovanja se lotimo v odvisnosti od potreb prostega delovnega mesta. Pri iskanju uporabljamo podporo Zavoda za zaposlovanje, razpisov na internetnih straneh, agencij za posredovanje dela, v pomoč so nam tudi Kolektorjeve interne baze podatkov.« Na vprašanje o načrtih za nove zaposlitve letos pa so odgovorili, da ne načrtujejo dodatnega zaposlovanja.

Delo v tujini

Vse več zanimanja, zlasti med mladimi, je tudi za delo v tujini. Nekateri iščejo delovne priložnosti v sosednji Italiji ali Avstriji, drugi se odpravijo tudi v bolj oddaljene države. Za informacije se lahko obrnejo na Zavod RS za zaposlovanje, ki je vključen v EURES, omrežje javnih služb za zaposlovanje in njihovih nacionalnih partnerjev iz držav članic Evropske unije. Vsem zainteresiranim za delo v tujini nudi svetovanje in posredovanje zaposlitev na evropskem trgu dela ter informacije o življenju in delu v državah članicah EU pa tudi v Švici, Norveški, Islandiji in Liechtensteinu. Podatke o prostih delovnih mestih jim posredujejo evropski zavodi za zaposlovanje ali neposredno delodajalci oziroma agencije za delo.

V naši regiji je za informacije o delu v Evropi pristojna **specializirana svetovalka Mirela Pekica v Območni službi Koper**. Pojasnila

je, da se iskalci zaposlitve z območja obalne in notranjsko-kraške regije najbolj zanimajo za delo v Italiji, Avstriji, Nemčiji in Veliki Britaniji. Želijo predvsem informacije o prostih delovnih mestih, postopkih zaposlitve, zdravstvenem zavarovanju, začasnem bivališču v

Na Zavodu se še posebej posvečajo mladim do 29. leta (njihov delež med brezposelnimi iz postojnske občine je 22,3 odstotkov), iskalcem prve zaposlitve, dolgotrajno brezposelnim in starejšim od 50 let.

tujini ... Vsak mesec išče informacije pri njej okrog 100 ljudi, mladih, a tudi starejših od 50 let. »Letos so se za delo v tujini najbolj zanimale osebe s srednješolsko izobrazbo, zlasti ekonomski tehniki in gimnazijski maturanti, takoj za njimi so osebe z nedokončano poklicno ali srednješolsko izobrazbo, torej le z osnovno šolo, sledijo jim diplomirani ekonomisti in profesorji, tem pa gostinjsko-turistični tehniki in prodajalci. Ocenjujem, da je polovica mlajša od 35 let, med njimi pa so tudi osebe z različnimi smeri terciarne izobrazbe, kot so: dipl. inž. ladijskega strojništva, dipl. organizator turizma, mag. arheologije, dipl.inž. gradbeništva, arhitekt, inženir strojništva, inženir kmetijstva, fizioterapevt, dietetik, dipl. med. sestra ...« pojasnjuje Mirela Pekica.

Toda tudi v primeru iskanja zaposlitve v tujini prihaja do razkoraka med povpraševanjem in ponudbo, saj delodajalci iz tujine povprašujejo predvsem po oblikovalcih kovin (upravljavcih

Milenka Simšič, vodja Urada za delo Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana.

računalniško vodenih orodjarskih strojev, varilcih, ključavničarjih, elektromehaničnih, elektrotehničnih, strojnih inženirjih - projektantih, računalniških strokovnjakov, medicinskih poklicih, kvalificiranih delavcih v gradbeništvu. »Naši mladi, ki odhajajo na delo v tujino (ocenjujem, da jih je z našega območja nekaj na mesec), žal zasedajo na začetku pretežno delovna mesta nižje zahtevnosti na področju gostinstva, turizma, proizvodnje. Nekateri se zaposlujejo tudi v mednarodnih klicnih centrih. Le redki se uspejo zaposliti na svojem poklicnem področju ... Veliko mladih gre na delo v

tujino mimo Zavoda, s pomočjo agencij, znancev, sorodnikov, za katere ne vemo, koliko jih je in na katera delovna mesta se zaposlujejo... Evidence o zaposlenih Slovencih v tujini nimamo, saj vsaka država sama spremlja zaposlovanje tujcev. Po podatkih, ki nam jih je posre-

dovala avtonomna dežela Furlanija in Julijska Krajina, je bilo oktobra lani v tej pokrajini zaposlenih 7800 Slovencev. V Avstriji naj bi bilo po podatkih kolegov iz avstrijskega Zavoda za zaposlovanje letos februarja zaposlenih približno 15.000 Slovencev,« navaja svetovalka.

Erasmus za mlade podjetnike

Mladim omogoča pridobivanje izkušenj v tujini tudi program Erasmus za mlade podjetnike: največ šest mesecev lahko delajo v podjetju izkušenegega podjetnika v kateri od držav Evropske unije. Program tako omogoča izmenjavo izkušenj med novimi in izkušenimi podjetniki, olajša dostop do novih trgov in iskanje možnih poslovnih partnerjev, izboljšuje povezovanje poslovnih in MSP. »Mladi podjetnik, ki se odloči za izmenjavo, prejme finančno pomoč za kritje nastanitvenih stroškov in stroškov potovanja. V programu lahko sodelujejo novi podjetniki, podjetniki, ki resno načrtujejo ustanovitev lastnega podjetja ali so lastno podjetje že ustanovili v zadnjih treh letih. Izkušeni podjetniki pa morajo biti lastniki ali upravljalci malega ali srednje velikega podjetja v eni od članic EU,« pojasnjuje **Martina Erjavec z Regijske razvojne agencije Zeleni kras**. Kontaktna točka za vključitev v program mladih iz Primorsko-notranjske regije je v Regionalnem razvojnem centru Koper (tel. št. 05 66 37 586, e-naslov: tina.primozic@arrc-kp.si).

Pomembni sta odprtost in aktivnost

»Ob izgubi zaposlitve je ljudem pomembno, da jim konkretno pomagamo pri izpolnjevanju vloge, da se jim svetovalka posveti in jim pojasni, kaj jih čaka. Nekateri pridejo na Zavod po dolgotrajni agoniji v podjetju in so psihično povsem izčrpani. Dobro je, če se lahko odprejo svetovalki in se pogovorijo,« pojasnjuje vodja Urada za delo Postojna, Ilirska Bistrica, Sežana Milenka Simšič. Nato doda, da je pri iskanju zaposlitve vendarle pomembna tudi osebna angažiranost vsakega posameznika. »Laško se komu zdi udeležba na katerem od dogodkov, ki jih organiziramo, na primer na mini zaposlitvenem sejmu, nebodigatreba. Vendar tudi če ni konkretnega rezultata, nastajajo pomembne socialne vezi in morda se v prihodnje odpre nova priložnost.« Pojasni, da so ljudje, ki se res trudijo in so aktivni, večkrat tudi razočarani, ker njihov trud ne obrodi sadov. Kriza običajno nastopi po nekaj mesecih iskanja in pisanja prošenj. Na Zavodu si prizadevajo, da brezposelni pridobijo večšine iskanja zaposlitve, zato organizirajo usposabljanja in delavnice.

Pomembno je, da dobijo tudi upanje in samozavest, ki jo mnogi izgubijo že na poti do Zavoda.

Besedilo: Ester Fidel; fotografiji: Tomaž Penko.

Otroci in člani TD Pudgura so uprizorili pravljico o zmaju v Postojnski jami.

Občinski praznik odprl četrtkove večere pod kozolcem

Turistično društvo Pudgura je 23. aprila pričelo sezono dogodkov pod kozolcem, ki bo trajala vse do septembra. Prireditelj z naslovom »Pravzujmo skupaj!« je z zabavno- etnološkim programom počastila občinski praznik; zbrane je nagovoril tudi župan Igor Marentič.

V začetku so pevci Moškega pevskega zbora Studeno pod vodstvom Mirana Rebca pozdravili obiskovalce z glasbo, za njimi pa še župan občine Igor Marentič z besedo. Otroci in člani TD Pudgura so uprizorili pravljico o zmaju v Postojnski jami, osrednje dejanje pa je bila predstavitev obnovljene replike ladijskega jambora, ki za TD Pudgura predstavlja njihov zaščitni znak. »S tem želimo ohranjati spomin na del

zgodovine, ki je naš kraj zaznamovala, in na etnološke vrednote, saj bi sicer takšne stvari šle v pozabo. Jambor pa zaznamuje tudi našo aktivnost in produktivnost,« pravi **predsednik društva Evgen Požar**. S pomočjo lastnih sredstev, Občine Postojna, Postojnske jame, d. d., Soškega gozdnega gospodarstva Tolmin in veliko prostovoljnega dela so preteklo leto na novo postavili repliko 64-metrskega jambora, ki je v januarju leta 1894 potoval po jamborni cesti od Rakitne, čez Pudguro do ladjedelnice v Trstu. To furmansko pot, ki je zaznamovala lokalno območje, je opisala **članica društva Špela Habič**, predsednik pa je na koncu poudaril, da bodo za to repliko skrbeli še bolj kot za prvo, ki so jo postavili pred devetimi leti. Kot je za dogodke pod kozolcem že običajno, se večer ni zaključil s prireditvijo, marveč je obiskovalce zadržal s prijetnim zdušjem, domačo hrano in pesmijo.

Besedilo; Tjaša Blaško; fotografija: arhiv društva.

Popravek

V aprilski številki je bila v članku Prehrana v šolah in vrtcih napačno citirana izjava Jasne Odar, organizatorke prehrane v Vrtcu Postojna. Pravilno se glasi: **Nekatera nova živila lokalnih dobaviteljev zaradi drugačnega okusa in konsistence otroci težko sprejemajo, še opažajo v vrtcu. »To se dogaja skoraj vedno, kadar uvajamo nove jedi,« zatrjuje Odarjeva in dodaja, da to ne pomeni, da jih otrokom ne bodo več ponudili.**

Za napako se iskreno opravičujemo.

Uredništvo

Kaj vam pomeni delo?

Rebeka Pipan, Predjama: V podjetju Postojnska jama sem dobila zaposlitev za določen čas. Delo mi pomeni neodvisnost, samostojnost. Na področju, za katero sem se usposabljala - sem univ. dipl. inženirka živinoreje - v tem okolju ni prostih delovnih mest. Dve leti sem bila prijavljena na Zavodu za zaposlovanje. Zavod je v pomoč, vendar je nujna tudi samoiniciativnost vsakega posameznika. Vsakdo se mora angažirati tudi sam. Vesela sem, da sem dobila zaposlitev, četudi za določen čas. Zelo sem zadovoljna z delom in v to zdaj vlagam vso energijo; naredila sem tudi licenco za vodiča. Trenutno se ne obremenjujem z razmišljanjem, kako bo jeseni, ko se pogodba izteče, zdaj vlagam vso energijo v to delo.

Jerneja Sojer Smerdu, Postojna: Delo na samostojni poti, za katero sem se odločila, je bil zame nov izziv - še posebno na začetku. Svoj poklic, hobije, želje, ideje in veselje združujem pod eno streho v svojem podjetju, kjer poučujem petje, klavir in glasbeno teorijo, vodim delavnice vokalne tehnike in študijske krožke, pripravljam glasbene in kreativne delavnice ter lepšam življenjske in druge priložnostne dogodke z glasbenimi storitvami. Moje delo je ustvarjalno, dinamično in fleksibilno. Najboljšo promocijo pa predstavlja zadovoljstvo mojih strank s priporočili. V majhnem okolju, kot je naše, je to tudi pomemben kazalnik uspešnosti. Delo mi predstavlja osebno rast, napredek in zadovoljstvo, ima pa seveda tudi svoje temnejše stranske. Nekateri menijo, da je

takšno delo zgolj prostovoljno udejstvovanje. A ni ravno tako. Po drugi strani potrebuješ dovolj motivacije in kar nekaj časa za opravljanje del, ki navzven niso opazna in z njimi še ne zaslužiš. Za takšno pot je potrebno malce drznosti, poguma in veliko vztrajnosti.

Fidrat Djelovski, Postojna: Delo mi pomeni stabilnost, vendar mora biti plačano. Če nisi zaposlen, se vsak dan zbujaš z glavobolom. Računi so veliki, pritiski z vseh strani, kup položnic ... Tudi pomoč, ki jo prejemo brezposelni, je za kritje osnovnih stroškov premajhna. 11 let sem bil zaposlen pri zasebnem delodajalcu. Do leta 2009 sem bil zadovoljen, imel sem redno plačo. Delodajalec se je, ne po svoji krivdi, znašel v težavah, jaz pa sem ostal brez zaposlitve. Brezposeln sem skoraj dve leti. Želim

si, da bi dobil kakršno koli delo. Nad Zavodom sem razočaran. Pritisk za zaposlitev je velik, vendar dela ni tako enostavno najti.

Sevljija Omerović, Prestranek: Delo je pomembno predvsem za preživetje. Sama sem pet mesecev brez zaposlitve. Imam dvajset let delovne dobe; 16 let sem delala pri zasebnem delodajalcu, zaposlena za nedoločen čas, a sem izgubila delo. Stara sem 50 let in sem invalid III. kategorije, zato imam tudi omejitve pri iskanju ustrezne zaposlitve. Zavedam pa se, da moram najti neko rešitev, saj moram poleg najnujnejših življenjskih stroškov vračati tudi dolgove pokojneža.

Tomaž Penko, Prestranek: Zame je delo najprej vir preživetja. Ker sem sam, brez staršev in družine in v težkih časih ne morem računati na oporo najbližjih, je pritisk še toliko večji. Delo sem prisiljen najti. Zaposlen sem bil za nedoločen čas, vendar je imel delodajalec zaradi krize manj dela in sem dobil odpoved. Poldrugeto leto sem delal preko javnih del, osebno asistenco. Zdaj sem spet prijaven na Zavodu za zaposlovanje. Odzivam se na vse njihove aktivnosti, tudi izven postojnske občine. Pred kratkim sem bil na primer na mini zaposlitvenem sejmju v Sežani. Zaposlitev si intenzivno iščem tudi sam, saj se zavedam, da je največ odvisno od moje aktivnosti.

Ob reorganizaciji nujne medicinske pomoči je potrebno urediti mrežo družinske medicine

Občinski svet je na izredni seji, ki je bila sklicana 19. maja, na zahtevo osmih svetnikov s prvopodpisanim Marjanom Nagodetom (SMC) sprejel sklep, v katerem predlaga, da se pravilnika o službi nujne medicinske pomoči (NMP) ne sprejme v predlagani obliki. Od ministrstva za zdravje pričakuje, da bo popravilo besedilo pravilnika, »pri čemer naj izvajalcem službe nujne medicinske pomoči, strokovni in drugi zainteresirani javnosti predstavi projekt, ki je podlaga pri pripravi pravilnika, in omogoči več časa za preučitev predloga in podajanje mnenj«. Poleg tega so svetniki predlagali, »da v okviru popravljenega in dopoljenega besedila pravilnika poleg ureditve službe nujne medicinske pomoči na lokalni ravni zagotovi tudi dežurnega zdravnika družinske medicine za obravnavo akutno bolnih, in sicer ob sobotah, nedeljah in praznikih, najmanj 12 ur dnevno«.

Med sklepe so še zapisali, naj pravilnik vsebuje tudi način in vire zagotavljanja sredstev za izvajanje sistema nujne medicinske pomoči. Poleg tega je občinski svet predlagal ministrstvu, da v pravilniku »glede na regionalne specifičnosti posameznih lokalnih skupnosti predvidi tudi ustrezno diferenciranje posameznih satelitskih urgentnih centrov in predlaga, da se v Postojni uvede pilotski projekt satelitskega urgentnega centra«. Seje sta se udeležila **direktorica Zdravstvenega doma Postojna Irena Vatovec Progar** in **poveljnik štaba civilne zaščite občine Postojna Cveto Kravanja**. Na pripombe s Postojnskega so odgovarjali **predstavnica ministrstva za zdravstvo Dušanka Petrič** ter **Jože Prestor** in **Gregor Prosen iz delovne skupine**, ki je pripravljala reorganizacijo nujne medicinske pomoči.

Marjan Nagode je uvodoma izpostavil izzive, ki čakajo nov satelitski urgentni center, kot so večje območje pokrivanja, bližina avtoceste in železnice, posredovanja na vojaškem vadišču Poček, v domovih starejših občanov in turistični obisk. »Zagotavljanje pogojev za izvedbo hitre in kakovostne zdravstvene oskrbe za občane Postojne mora biti interes vsakega občana, še posebej pa svetnikov in vodstva občine,« je pouda-

Hitro in enostavno do informacij

Sodobne telefonske naprave nudijo uporabnikom neštete možnosti za pridobivanje informacij, te pa s pridom izkoriščajo tudi snovalci inovativnih tehnoloških rešitev. Med njimi je tudi podjetje Tourtech, ki je na turističnih točkah v postojnski občini pred dvema tednoma začelo vgradnjo tako imenovanih čipov NFC (Near Field Communication). Občina Postojna tako kot prva med slovenskimi občinami zagotavlja to vrsto moderne informacijske podpore obiskovalcem in domačinom.

Sistem NFC omogoča brezžično posredovanje informacij, deluje pa tako, da telefon prislonimo na polje NFC in takoj, brez človekovega posredovanja, dobimo zelene podatke. »Z NFC sistemom smo že opremili kar nekaj točk, kjer lahko turisti in občani dobijo različne informacije o gostinski ponudbi, prostih spalnih kapacitetah in turističnih vsebinah,« je pojasnil župan Igor Marentič. Pri iskanju informacij namreč vse pogosteje uporabljamo kar svoj telefon, ki ga imamo običajno vedno pri roki. Podjetje Tourtech, specializirano za razvoj inovativnih tehnoloških rešitev, je s čipi v celoti opremilo vseh 18 točk izletniške Jamborne poti, na informacijski tabli na Titovem trgu v Postojni pa vse potrebne informacije preko mobilnih telefonov najdejo pohodniki in kolesarji. Pridobitev je tako nadvse uporabna tudi za domačine.

ril Nagode. »Predlagatelj, to je ministrstvo za zdravje, še nima vseh odgovorov niti dokončno oblikovanega pravilnika,« zato je pomembno, da se občinski svet odzove pravočasno in zahteva spremembe predlaganega pravilnika. V primerjavi s sosednjimi satelitskimi centri (Ilirska Bistrica, Sežana, Ajdovščina) naj bi bila Postojna bolj obremenjena, zato bi od predlagateljev pričakovali, da bo ustrezno obravnavana.

»Po novem pravilniku bi bil velik problem v Postojni poskrbeti za vse akutno bolne, ki jih je 97 odstotkov,« je poudarila Irena Vatovec Progar in v predstavitvi primerjala aktualno stanje v NMP s predlagano rešitvijo, ki bi jo prinesel nov pravilnik. Poleg postojnskih in pivških bolnikov bi satelitski urgentni center skrbel tudi za bolnike z logaškega in s cerkniškega področja, zato bo urgentni zdravnik več časa na terenu, saj bo pokrival večje območje, »bo bistveno več odsoten in bo imel več primerov,« je izpostavila Irena Vatovec Progar. V zdravstvenem domu bi sprejela bolnike sicer diplomirana medicinska sestra, a ob koncih tedna in med prazniki bi bilo potrebno čakati na zdravnika, kar ne bi bilo primerljivo s sedanjo ureditvijo, ko je poleg urgentne ekipe NMP pripravljena za posredovanje še ena ekipa zdravstvenega doma. Direktorica je zastavila tudi več vprašanj glede financiranja. »V pravilniku ni jasno, kakšna bo višina sredstev za prehospitarno enoto, ne vemo, kdo bo financiral reševalna vozila niti kdo bo skrbel za obnovo prostorov in opremo,« je navedla.

»S tem, ko smo želeli urediti oskrbo kritično bolnih, smo trčili ob nešteto novih vprašanj,« je povedal Gregor Prosen. »S stališča nujne medicinske pomoči je Postojna pridobila,« saj bo urgentna enota dobila še eno reševalno vozilo, triažno sestro in urgentnega zdravnika 24 ur. »A je res, da ste si na lokalnem področju dobro uredili tudi druge aspekte nudenja medicinske pomoči, predvsem za akutno bolele,« ki pa ne sodijo v okvir nujne medicinske pomoči oziroma ureditve tega problema, je pojasnil. Na ministrstvu se zavedajo, da bo potrebno ta problem urediti, ne le s predlaganim pravilnikom, ampak tudi z drugimi angažmaji. »Jasno je, da je treba vzporedno z ureditvijo mreže NMP urediti tudi mrežo družinske medicine,« je povedal Prosen.

Ob zaključku se je Progarjeva v pogovoru z novinarji izrazila pričakovano, da bodo na ministrstvu prisluhnili predlogom, opozorila pa je, da na določena vprašanja glede financiranja in organizacije ne dobi konkretnih odgovorov, zato se bo seznanila s projektom, na osnovi katerega so pripravili pravilnik o reorganizaciji NMP.

Pripravljalci vidijo prednost pravilnika v bolj enoviti in v povprečju boljši oskrbi kritično bolnih v Sloveniji. Doslej je bila oskrba dobra, vendar nudenje te skoraj v vseh pogledih ni bilo poenoteno, je novinarjem pojasnil Gregor Prosen in obljubil, da bodo preučili vse predloge, ki bodo prišli v roku.

Ob koncu razprave je **župan Igor Marentič** pozval ministrstvo, naj prisluhne pripombam z javnih razprav, še posebej, ko gre za stališča in izkušnje stroke iz lokalnih okolij.

Alenka Furlan Čadež

Moderna informacijska podpora je kolesarjem in pohodnikom na voljo na Titovem trgu.

»Sodobni informacijski pristop je danes nujnost vsake turistične destinacije, čipi NFC pa zagotavljajo učinkovito komplementarno podajanje informacij,« je še povedal postojnski župan in napovedal, da bo modernizacija informacijske turistične infrastrukture zaključena do konca leta.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Sto in deset let v »službi« bralcev

»Med najvažnejša pospešila moderne ljudske izobrazbe spadajo ljudske knjižnice. Take knjižnice imajo namen, da podajajo občinstvu čtiva iz vseh strok človeškega znanja. Izraz »ljudska« knjižnica ne pomenja, da je literarno blago dotične biblioteke namenjeno samo preprostemu ljudstvu; beseda »ljudska« se mora razumevati v tem slučaju v najširšem pomenu. Beseda »ljudska« knjižnica tudi izraža praktični moment! Ni dovolj, da se v kakem lokalno nabirajo in zlagajo knjige, če pa je lokal zaprt in nepristopen! Taka knjižnica je mrtva in je podobna zakopanemu kapitalu, ki skopuhu ne nosi obresti. Knjižnica, ki jo občinstvo rabi in uživa, je prava ljudska knjižnica. Torej: vsak človek bodisi kateregakoli stanu ali kakršnekolizobrazbene stopnje, najdi v pravi ljudski knjižnici svoje čtivo, knjigo po svojem okusu in po svoji duševni potrebi!«

Misli Antona Aškerca, slovenskega pesnika, duhovnika, prevajalca in urednika, ki je zadnje desetletje in pol svoje poklicne poti urejal arhiv ljubljanskega magistrata in hkrati skrbel za tamkajšnjo knjižnico, se zdijo ravno pravšnje za uvod v tokratni »tu živimo«. Malce arhaičen jezik, a jasna misel avtorja o tem, kaj naj v osnovi knjižnica predstavlja, nas popelje v čas (pesnikov prispevek je bil objavljen leta 1901), ko je svoje korenine »pognala« tudi postojnska knjižnica. Ta praznuje letos častitljivih 110 let obstoja.

Letošnji jubilej so v knjižnici počastili z več prireditvami, osrednja pa se je v čitalnici knjižnice odvila v četrtek, 14. maja. Že 29. aprila so na razstavi »Naj knjižne kazalke« predstavili kazalke, ki so jih za razpisani natečaj pripravili bralci; tri najizvirnejše so nagradili. Odziv na natečaj je bil presenetljiv, na naslov knjižnice je prispelo več kot 200 kazalk; med odraslimi avtorji so nagradili Enoto Dnevni center ŠENT Postojna in Mirjano Mičič, med otroki pa so nagrade prejeli Luka Kobal, Iza in Tine Vidmar, Trina Svetlič König, Lucija Posega in skupina učencev OŠ Antona Globočnika iz podružnice v Pladini. Istega dne so na oddelku za odrasle odprli fotografsko razstavo »Od starih čitalnic do sodobne knjižnice na Postojnskem«. V

začetku junija bodo svoje člane in občane povabili na predstavo »Same babe«, v izvedbi akademskega igralca Dejana Pevčevića. Kot rečeno, je bila osrednja slovesnost z odprtjem razstave »Zgodovinska dediščina Knjižnice Bena Zupanciča Postojna« v čitalnici knjižnice 14. maja. Vsebinsko bogata prireditev je ponudila sprehod skozi stodesetletno delo te institucije, zametke katere lahko najdemo v Narodni čitalnici, ustanovljeni leta 1868. V izložbeno okna v pritličju knjižnice pa so postavili na ogled stare plakate, ki so napovedovali kulturne prireditve knjižnice v preteklih obdobjih (od leta 1982 dalje).

Člani družine Bizjak pred domačim pragom.

Uroš Mlinar, vršilec dolžnosti direktorja knjižnice, je na odprtju poudaril: »Knjižnica je s svojo dejavnostjo instrument za nenehno izobraževanje vseh kategorij prebivalstva. V lokalnem okolju predstavlja centralni knjižni servis, ki občanom omogoča informacijsko in lokacijsko podporo pri učenju, raziskovanju ter kvalitetnem druženju in zabavi. Poleg osnovnih dejavnosti mora program knjižnice vsebovati tudi dodatne dejavnosti, ki vključujejo organizacijo prireditev, kulturno udejstvovanje, sodelovanje z lokalno skupnostjo in organizacijami in še marsikaj.«

Dobro obiskane prireditve knjižnice, tudi tiste, ki jih pripravljajo v okviru rednega letnega programa, dokazujejo pomen in vpetost knjižnice v lokalno okolje.

Zametke knjižničarstva ne le na Postojnskem, temveč v celotnem slovenskem etničnem prostoru, lahko z redkimi zgodnejšimi izjemami najdemo v času odpiranja čitalnic. Po revolucionarnem letu 1848 se je močno razmahnilo delovanje kulturno prosvetnih, dobrodelnih, športnih in podobnih

društev. Ta so bila nekakšna gibalna narodnostnega prebujenja, a tudi »motor« družabnega življenja določenega kraja. Delovanje čitalnic, tudi postojnske, je bilo večplastno; poleg osnovne, čitalniške in knjižnične dejavnosti je bila čitalnica neutrudni gostitelj mnogih strokovnjakov, umetnikov, uglednežev ... V čitalnici so peli, plesali, recitali, koncertirali in npr. tudi predavali o določenih gospodarskih temah. Ljudje so čitalnico oziroma prireditve, ki jih je organizirala, pridno obiskovali. Pa vendar so njeni odborniki uvideli, da jo obiskuje malo ljudi, pravzaprav le »njeni udje«, za katere je bila tudi ustanovljena. Sklenili so ustanoviti Ljudsko knjižnico. Sredi novembra 1905 tako lahko v več slovenskih časnikih – Notranjec, Domovina, Učiteljski tovariš – najdemo vest, da je postojnska čitalnica 1. novembra »otvorila ljudsko čitalnico in knjižnico«. Zanimanje med tržani je bilo dokajšnje, saj se je otvoritve udeležilo veliko število ljudi. Zbrane je nagovoril takratni predsednik čitalnice Anton Ditrich in poudaril »velik pomen knjižnic za ljudsko izobrazbo in prosveto«. Ljudi je povabil, naj se »pridno poslužujejo koristi te važne ljudske naprave«. Povedal je, da je knjižnica odprta za vse, slovenske časopise in knjige pa lahko bralci uporabljajo brezplačno. Obljubil je, da se bo knjižnico v kratkem uredilo in »popolnilo«, tako da si bo mogoče knjige izposojati tudi na dom. Pisec prispevka v Notranjcu je še ugotovil, da je zanimanje za knjižnico veliko, saj je bralna soba vsak dan polna. Prve prostore je knjižnica dobila v Majlontu, na hišni številki 56 (današnja Tomšičeva ulica), pri posestniku Francu Bizjaku Žabarju. Knjižnici je v brezplačno uporabo odstopil dva prostora, eden je bil namenjen izposoji, drugi čitalnici. Bralci so si poleg knjig lahko izposojali vse

Utrinek z osrednje prireditve in odprtja razstave.

takratno slovensko časopisje in revije. Prvi knjižničar je postal Josip Kraigher, trgovec in posestnik iz Postojne. Posebno živahno je bilo v knjižnici ob nedeljah, ko so tja zahajali tudi prebivalci okolških vasi. Prva svetovna vojna, še bolj pa čas, ko so naše kraje zasedli Italijani in sistematično uničevali vse, kar je bilo slovenskega, je pomenila zaton knjižnice. Leta 1928 so knjižnico zaprli, knjige pa razdelili med bralce, ki so jih skrbno čuvali za boljše čase. Po končani II. svetovni vojni je knjižnica, takrat še kot Ljudska knjižnica, svoja vrata ponovno odprla leta 1947.

Knjižnica je večkrat zamenjala lokacijo. Od ustanovitve do leta 1911 je gostovala v Žabarjevi hiši. Iz Majlonta se je preselila na današnjo Tržaško cesto; gostovala je v dveh sosednjih hišah, v eni je bilo nekaj gostišče Sovič, v drugi pa je danes papirnica in knjigar na Pelikan. To je bilo v času okrog prve svetovne vojne oziroma v dvajsetih letih 20. stoletja. Zatem se je nahajala v današnji glasbeni šoli, to je bilo tik pred zaprtjem leta 1928, potem pa je zamenjala še tri lokacije: na stari avtobusni postaji na Cankarjevi ulici je bila med letoma 1947–1963, od takrat do leta 1967 pa je imela, že kot Mestna knjižnica, prostore v kulturnem domu. Sledila je selitev na mesto, kjer je knjižnica še danes. Na Trg padlih borcev so se preselili leta 1967. Tam so pridobili nove, funkcionalnejše in sodobneje opremljene prostore, nov pa je bil tudi način izposoje: prejšnji način, »pultno izposoja« je nadomestil »prosti pristop« po mednarodni decimalni klasifikaciji, ki bralco omogoča svobodno izbiro knjig. Leta 1979 so prostore, namenjene knjižnici, obnovili. Takrat so imeli na razpolago 322 m² prostora v pritličju stavbe in prizidek pri osnovni šoli: knjižnica je dobila ločene čitalniške prosto-

re, pionirski oddelk in oddelk za odrasle. Tako so bili izpolnjeni pogoji, ki jih je zakon narekoval matičnim in domoznanskim knjižnicam. Dve leti kasneje je knjižnica spremenila ime, poimenovala se je po pisatelju Benu Zupanciču. Krajši čas, med letoma 1948–1957, je v Postojni delovala tudi Studijska knjižnica; ta je uporabljala del prostorov v nekdanjem dijaškem domu in se leta 1957 združila z ljudsko v Mestno knjižnico.

Leta 2008 se je Občina Postojna odločila za temeljito prenovo trga in stavbe, ki je gostila knjižnico. Takrat so morali zaposleni (na pomoč so jim priskočili tudi bralci) včasne skladiščne prostore v industrijski coni v Velikem Otoku preseliti kar polovico od svoje zaloge 100.000 knjig. Obnova, ki je bila delno izpeljana s pomočjo sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru projekta »Postojna jutri – Ureditev mestnega jedra«, je bila zaključena septembra 2009. Danes ima knjižnica v treh nadstropjih na voljo 726 m² prostora. V svojih zbirkah hrani nekaj manj kot 140.000 enot knjižnega gradiva, pod svojo »streho« pa združuje štiri enote. Poleg osrednje in največje eno-

Malce statistike:

v knjižnici je 14 zaposlenih, v vse njene enote je bilo leta 2014 včlanjenih 6.700 bralcev, enote obišče dnevno v povprečju 500 bralcev, vse enote hranijo okrog 140.000 enot knjižničnega gradiva, od tega jih je v enoti Postojna 86.000; knjižnica sodeluje v projektu Primorci.si (to je spletni vzajemni biografski leksikon znanih Primorci in Primorcev) in na Portalu KAMRA (spletnem mestu, ki združuje digitalizirane vsebine s področja domoznanstva v knjižnicah in drugih lokalnih kulturnih ustanovah); vsako leto se poveča medknjižnična izposoja gradiva - lani so bralci to možnost izkoristili 300-krat; narašča izposoja dostopa do elektronskih publikacij in baz podatkov; možnost branja e-knjige je lani izkoristilo 205 bralcev. Pa še zanimivost: postojnski knjižnici bralci ne plačujejo letne članarine; knjižnica jim zaračuna le strošek vpisnine, kar je med slovenskimi knjižnicami prej izjema kot pravilo.

te v Postojni – v njenem sklopu delujejo oddelka izposoje za odrasle in mladino, oddelk za katalogizacijo in klasifikacijo, čitalnica za odrasle in za mladino ter domoznanski oddelk - ima knjižnica podružnici v Prestranku in Pivki ter enoto potujoče knjižnice. Enota v Pivki je najstarejša; odprli so jo leta 1965, bralci pa je niso mogli obiskovati le med osamosvojitveno vojno in nekaj let zatem. V tem času je izpad izposoje nadomestil bibliobus, ki se je v dneh, ko je obiskoval vasi na Pivškem, prav vsak dan za eno uro ustavljal tudi v Pivki. Pivška enota knjižnice je v obnovljenih prostorih kulturno-trgovskega centra nadaljevala delo leta 1994, v letošnjem letu, ob 50-letnici delovanja, pa nameravajo prostore obnoviti in jih na isti lokaciji tudi razširiti. Mlajša je enota v Prestranku; tam so jo odprli leta 1978, leta 1997 pa je dobila nove, prenovljene prostore na naslovu, kjer jo najdemo še danes: v Domu Ivana Vadrnala. Leta 1979 se je na krstno vožnjo odpeljal prvi bibliobus. Danes uporablja knjižnica

dan in ob isti uri. Vasi v postojnski in pivški občini tako obiskuje že 36 let, ima pa kar 62 postajališč. Najbolj oddaljena je vas Suhorje v občini Pivka.

Sicer pa lahko bralec o sami Postojni, Pivki in njuni okolici največ izve na domoznanskem oddelku. Ta je mesto, kjer najdemo do sedaj objavljene publikacije o obeh krajih; tiste, katerih avtorji izhajajo s tega območja, in one, ki govore o njunih prebivalcih. Domoznanski oddelk torej sistematično zbira gradivo, ki je vsebinsko, avtorsko ali glede na izvor vezano na področje obeh občin in njunega širšega zaledja - to so knjige, časopisi, drobni tiski, avdio-vizualno gradivo in digitalni zapisi. Dela z namenom, da se trajno shrani in zavaruje vire za proučevanje materialne in duhovne kulture domačega okolja in, kot pove Mlinar, »z vseh področij znanosti, kulture, gospodarstva, družbenega življenja ...«

In kaj vršilec dolžnosti direktorja Uroš Mlinar odgovori na vpra-

Enota Prestranek.

že tretje vozilo (od l. 1999). Moderno opremljen bibliobus ima 53 m knjižnih polic, nanje lahko postavijo 3000 knjižnih enot, posamezno vas pa bibliobus obišče vsakih štirinajst dni, vedno na isti

šanje, kako vidi prihodnost knjižnice? »Poleg tega, da je v vseh nas močna želja, da knjižnico ponovno poimenujemo Mestna knjižnica Postojna (z dolžnim spoštovanjem do zaslužnega novinarja, publicista in politika, ki pa s Postojno ni bil tesneje povezan), sem mnenja, da bomo veliko in bomo brali vedno več. Zagotovo bodo v današnjem informacijskem razcvetu uspevali in napredovali posamezniki, ki bodo znali selekcionirati informacije in priti do kvalitetnega znanja in branja. In prav to je knjižnična prihodnost. Knjižnica je tudi prostor kvalitetnega umika od stresnega vsakdana. Za oboje, selekcijo informacij in kvalitetno sprostitvev pa moramo biti izobraženi zaposleni v knjižnicah.«

Besedilo: Alenka Čuk; fotografije: Jernej Štajnrajh in arhiv družine Bizjak.

Ureditev vozišča in pločnika omogoča večjo varnost tudi otrokom, ki so nastopili na slovesnosti ob odprtju mostu.

Po obnovi boljša prometna varnost

Ob občinskem prazniku so učenci OŠ Prestranek s priložnostnim kulturnim programom obeležili odprtje mostu, ki ga je obnovila Direkcija za ceste RS, ter razširjenega odseka ceste in pločnika z osvetlitvijo, kar je investirala Občina iz proračuna.

„Gre predvsem za povečanje varnosti vseh krajanov Prestranka in Matenje vasi, saj je z novim in osvetljenim pločnikom pot med vasjo in krajem mnogo bolj varna,“ je izpostavil župan Igor Marentič. Kljub temu ostaja še nekaj prometnih izzivov. Urediti bo potrebno še dva prehoda za pešce, proučili pa bodo tudi pobudo o izgradnji krožišča na območju sedanjega glavnega križišča v Prestranku.

Projekt ureditve komunalne opreme Prestranek-Rakitnik je obsegal izgradnjo vodovodnega omrežja, komunalne in padavinske kanalizacije s tlačnim vodom komunalne kanalizacije in pločnika z javno razsvetljava ter sanacijo ceste po izvedbi komunalne opreme v naselju Matenja vas. Vrednost del je znašala 548.000 evrov. Poleg tega je podjetje Kovod izvedlo vodovodne instalacije v vrednosti 54.000 evrov.

Nadaljujejo se še dela na urejanju kanalizacijskega omrežja in ostale komunalne opreme. Še v tem letu je predvidena priključitev kanalizacijskega omrežja na čistilno napravo Postojna. V okviru projekta načrtujejo še izvedbo komunalne opreme v večjem delu Rakitnika, ki obsega obnovo vodovodnega omrežja, izgradnjo komunalne in padavinske kanalizacije z ureditvijo cest v vrednosti 510.000 evrov.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Foto Atelje Postojna.

V Črni jami so osvetlili sklepne boje za osvoboditev Postojne.

Poklon žrtvam 2. svetovne vojne

V aprilu in maju potekajo po evropskih mestih številne prireditve, posvečene 70. obletnici konca 2. svetovne vojne. V postojnski občini so sovpadle s praznovanjem občinskega praznika, 23. aprila.

V spomin na diverzantsko akcijo, v kateri je minerski vod 31. divizije leta 1944 s požigom nemškemu okupatorju uničil glavno zalogo goriva v Postojnski jami, so v krajevni organizaciji ZZB Postojna ob spomeniku pri Črni jami pripravili spominsko slovesnost.

Zbrane je pozdravil župan Igor Marentič, ki je pozitivno ovrednotil dejanje minercev. Slavnostni govornik Milan Gorjanc, član glavnega odbora ZZB za vrednote NOB, je osvetlil pomen partizanov v sklepnih dejanjih osvoboditve, tudi v Postojni, ki je »svoboda zaživela ponoči 1. maja, zjutraj pa je bila uničena tudi nemška postojanka na Ravbarkomandi. 29. hercegovska divizija je pričela napad na Postojno ob 14. uri z močno topniško pri-

pravo. 11. brigada je napadala prav

Postojnska delegacija se je tudi v Trstu poklonila spominu na žrtve 2. svetovne vojne.

toč prek Črne jame, medtem ko je 13. brigada napadala z Javornikov z namero obkoliti branilce, jim preprečiti umik in prihod okrepitev iz Logatca. Ponoči je prišlo do uličnih bojev, v katerih je dalo življenje 21 borcev, 79 jih je bilo ranjenih in 1 pogrešan.«

V kulturnem programu so nastopili: Postojnska godba 1808, ženski pevski zbor ŽePZ »Vanda Križaj« iz Orehka ter recitatorja Jožica Perenič in Igor Rojč.

Ob občinskem prazniku so na Titovem trgu v priložnostni slovesnosti ob zvokih Postojnske godbe 1808 na stilizirano človeško ribico dodali dve spominski obeležji. Letnico 1944 nosi spominska ploščica, s katero obeležujemo uspelo diverzantsko akcijo v Postojnski jami in v spomin nanjo tudi občinski praznik. Leta 1945 je partizanska vojska osvobodila Postojno, tudi to zgodovinsko dejstvo je odslej vidno na javnem mestu. **Predsednik območne or-**

ganizacije ZZB Jerko Čehovin je poudaril pomen prizadevanj za ohranitev 23. aprila kot občinskega praznika, **podžupan Andrej Berginc** pa je izpostavil, da v občini obračajo nov list v zgodovini. Zadovoljna, da so večletna prizadevanja obrodila sadove, je bila tudi **predsednica krajevne organizacije ZZB Postojna, Bruna Olenik**, ki je odkrila obeležji.

Tudi letos se je ob občinskem prazniku postojnska delegacija poklonila spominu na žrtve 2. svetovne vojne. **Spominske vence so položili podžupan Andrej Berginc, dr. Karmen Pahor, Bruna Olenik, Marjan Nagode, Stanko Markovčič, Goran Blaško in Robert Knafelc** skupaj z drugimi člani delegacije na več obeležij: na Trgu padlih borcev in na pokopališču v Postojni in v Trstu, pred obeležjem na Ulici Ghega in na pokopališču Sv. Ane ter v Rižarni.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Nagrajencem je priznanja izročil župan Igor Marentič.

»Svoboda je ptica ...«

Z letošnjo osrednjo prireditvijo ob občinskem prazniku – snovalci so si za njen naslov izposodili verz iz pesmi »Svoboda« Postojnčana, ki je postal Izolan, Draga Misleja Mefa – smo v Postojni obeležili tudi 70. obletnico osvoboditve mesta. Izbran kulturni program, izjemni poustvarjalci, domiselno, a skromno urejen oder, domišljeno povezovalno besedilo in sproščeno vzdušje so presežniki, s katerimi lahko opišemo prireditev.

Občani Postojne so tudi letos – prireditev se je odvila na praznični 23. april – postojnski kulturni dom napolnili do zadnjega kotička. Slavnostni govornik, župan Igor Marentič je poudaril prednosti in možnosti, ki jih občanom ponuja naša »sončna in vetrovna občina«, spomnil na uspešne, v Postojni rojene rojake, ter poudaril pomembnost uspehov, ki jih dosegamo tudi zato, ker znamo biti občani »kritični do sebe in do drugih.« Osrednji del prireditve so zaznamovali prejemniki letošnjih priznanj. O njih smo obširneje pisali v

prejšnji številki Prepiha, zato jih tokrat le naštejmo: častni občan je postal **Janko Ozbič**, ki je britev in škarje »odložil« po sedmih desetletjih neprekinjenega dela v začetku letošnjega leta; **Sandi Curk**, vodja in koordinator različnih služb med lanskoletno ledeno ujmo, je prejel zlato priznanje; priznanje 23. april so letos podelili dvakrat: za svoje prostovoljno delo je prvega prejela skupina prostovoljk Doma upokojencev Postojna – **Martina Koman, Marjanca Štrukelj, Marija Turšič, Marija Race, Ana Trček in Marija Ana Zupančič**,

Prireditev v Sajeveh so s kulturnim programom obogatili mladi domačini.

Spomin na tragične dogodke v Sajeveh in na Nanosu

V Sajeveh je bila 19. aprila pri spomeniku tradicionalna spominska slovesnost, na kateri so obeležili spomin na dramatične dogodke Sočanovega bataljona, ki so se tod odvijali 30. januarja 1945. Med spominskimi proslavami, ki so se v naših krajih zvrstile proti koncu aprila, je bila tudi tradicionalna slovesnost na Nanosu, ki je obeležila spomin na bitko aprila leta 1942 kot tudi počastitev spomina na ustanovitev OF in dneva upora proti okupatorju.

Slovesnost, ki so jo v Sajeveh priredili Združenje borcev za vrednote NOB Postojna, Krajevna organizacija ZB za vrednote NOB Hruševje in Občina Postojna, je tudi tokrat z besedo in s pesmijo obudila spomin

drugo pa **Bruna Olenik** za predano delo v najrazličnejših organizacijah in društvih; srebrni priznanji sta prejela **Florjana Ulaga**, za dolgoletno delo na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti, in **Zvonko Bole**, za dolgoletno vodenje Krajevne skupnosti Postojna. Trobentač **Aleš Klančar**, edini, ki se prireditve zaradi koncertiranja na Portugalskem ni mogel udeležiti, je prejel priznanje Miroslava Vilharja. Podelitev priznanj je sklenil krajski filmski zapis, v katerem so o priznanjih spregovorili njihovi prejemniki. Pod taktirko **Alenke Furlan Čadež** so ga pripravili v **Studiju Proteus Postojna**.

Občinstvo je navdušil tudi kulturni program; z izbranimi točkami so nastopili mladi glasbeniki postojnske glasbene šole – trobentač **Tevž Gorjanc** ob klavirski spremljavi **Saše Crnobrič** ter trio saksofonistov: **Zan Pranjič, Klemen Brezovnik in Matic Suša**. Na Mefovo »Svoboda« so v koreografiji **Maje Stojanovič** zaplesale baletke Baletnega društva Postojna **Eva Berginc, Tanita Čamdžič, Katarina Kocman in Ela Obreza**. Eluardova »Svoboda« je izzvenela v zanimivi interpretaciji članov Gledališke skupine Ščuka iz Planine v sestavi **Zdenka Kanoni, Maja Batagelj in Franci Petkovšek**, z bučnim aplavzom pa je publika nagradila tudi odlična **Maria Dragojeviča in Dragana Remškarja** iz ljubljanskega Šentjakobskega gledališča za prizor britja iz predstave »Mali diktator«, nastale po motivih filma nesmrtnega Chaplina »Veliki diktator«.

In namesto konca: vse niti predstave sta v svojih rokah trdno držala **Silva Bajc**, avtorica scenarija, scenske podobe in povezovalka prireditve, ter **Silvo Čuk (MediaM)**, ki je skrbel za ton, luč in video.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Foto Atelje Postojna.

na čas, dogodke in ljudi, ki so s svojim življenjem tlakovali pot v svobodo. Tako kot vselej so se dogodku pridružili udeleženci dveh vodeni pohodov po partizanskih poteh. Prisostvovala je tudi častna garda Slovenske vojske in številni praporščaki. Spominska slovesnost je bila sicer napovedana 18. aprila, a so jo zaradi slabega vremena prestavili na naslednji dan. Tako se je žal ni uspela udeležiti slavnostna govornica **dr. Maca Jogan, članica predsedstva pri Glavnem odboru ZZB NOB Slovenije**. Njen govor je prebral general podpolkovnik **dr. Iztok Podbregar**. Udeležence so nagovorili tudi **Rado Škerjanc, predsednik Krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Hruševje, župan občine Postojna Igor Marentič in general polkovnik Mirko Jerkič**. V kulturnem programu je s svojim nastopom udeleženca dobora ogrel **Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič pod vodstvom Pie Cah**. Prireditve se je udeležil že petič in od organizatorja prejel tudi priznanje. Tega je prejela tudi **Turistična kmetija Dolencev iz Sajeveh** za predano sodelovanje v organizaciji KO ZB Hruševje. V kulturnem programu so sodelovali tudi mladi domačini, **ansambel Amaterji iz Rakulika in Barbara Debevec, učenka OŠ Miroslava Vilharja Postojna**, ki je recitala domoljubne pesmi. Na ogled je bila tudi **fotografska razstava o Hruševju in okoliških krajih**, ki je zajemala čas fašizma, NOB-ja in povojnega obdobja. Razstavo, ki so jo prenesli v hruševsko Vaško hišo, so si pod vodstvom **Aleksandra Šabca** z zanimanjem ogledali tudi učenci podružnične osnovne šole Hruševje.

Na prireditvi na Nanosu je bitko med 54 partizani in 800 Italijani uvo doma osvetlil **Božo Novak, predsednik ZB NOB Ajdovščina-Vipava**. To je bila ena prvih partizanskih bitk na Primorskem, ki je hkrati pomenila tudi začetek in razmah osvobodilnega boja na zahodni meji. Slavnostni govornik je bil zgodovinar **prof. Borut Klabljan**, ki je spregovoril o Primorski pod fašizmom in se dotaknil tudi problematike sodobnega časa in politike.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Tradicija kresovanja pri koči Mladika se po nekajletnem premoru spet nadaljuje.

Kresovanje pri koči Mladika

Vremenska napoved nam je porajala dvome, vendar so visoko v nebo dvigajoči se ognjeni zublji pregnali deževne oblake. Po nekajletnem premoru je letos že tretjič zapored zagorel največji prvomajski kres ob koči Mladika, na nadmorski višini 733 m, tik pod 30 m višjo Pečno rebrijo.

Prostovoljno gasilsko društvo Postojna je poskrbelo za postavitve lesene kope, prižig kresa in za požarno stražo, Samo Kerlatec, oskrbnik planinske postojanke, pa za organizacijo.

Nekateri obiskovalci so pustili osebna vozila že pri odcepu proti odlagalšču smeti, drugi so parkirali pri spomeniku padlim borcem, največja gneča je bila pod samim vrhom, le manjšina je vzpon opravila peš.

Notranji »šank« je privabil manj ljudi kot zunanji, ob katerem je dišalo po pečenju. Kresovanje je bilo po pričakovanju dobro obiskano, saj prasketajoči in poskakajoči ognjeni prameni že od nekdaj budijo tako pri mladeži kot pri starejših generacijah občutek družabnosti in pripadnosti. Prenekateri radovednež pa je prišel poslušat rock glasbeno skupino Norton, v kateri se, v prepletu generacij, po basovskih strunah sprehaja domači župan Igor Marentič, kar je redkost v slovenskem merilu.

Pogled s ploščadi pred kočjo je ponujal osvetljeno nočno mesto z nekaj bratskimi kresovi na izpostavljenih točkah po pivški kotlini. Po dolgi noči in kratkem spancu se je že slutila budnica godbe na pihala.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa

Postojnski godbeniki budili meščane in vaščane

Kresovi na predvečer praznika in prvomajska budnica že zgodaj zjutraj na praznični dan tradicionalno uvedejo praznovanja ob mednarodnem prazniku dela. Tradicijo budnic vsaj že od konca II. svetovne vojne ohranjajo tudi postojnski godbeniki.

Tako se so razpoloženi godbeniki pozirali fotografu v Bukovju.

Tudi v Pivki je gorel mogočen kres.

Kresovanje v Pivki

Na predvečer delavskega praznika je po zaslugi Kluba študentov občin Postojna in Pivka (KŠOPP) letos ponovno oživila tudi Pivka. Na igrišču za osnovno šolo je gorel mogočen kres, nedaleč pa se je množica obiskovalcev pod šotorom vrtela ob ritmičnih ansambla Biseri.

Mladi organizatorji domačega kluba študentov so letos drugič za povrstjo priredili Kresovanje na Pivškem, kjer se je na prizorišču zbralo zvečer okrog 1200 ljudi. Številka je prepričljivo prekašala lanskoletno obiskanost, za kar je poskrbela okrepljena organizacijska ekipa. Sedem aktivistov KŠOPP-a se je s projektom organizacije kresovanja ukvarjalo vse od začetka marca, na samem kraju dogajanja pa se jim je za izvedbo in pomoč pridružilo še vsaj 15 ostalih članov. Za kres in varnost je skrbel ekipa soorganizatorjev iz Prostovoljnega gasilskega društva Pivka.

Čeprav je večina aktivnosti KŠOPP-a skoncentrirana v Postojni, si člani želijo, da bi v bodoče bolj oživili tudi Pivko in še bolj povezali mlade z različnih koncev obeh občin. Za kresovanje v Pivki so organizirali povratni avtobusni prevoz, ki je pobiral potnike v vseh vaseh od Razdrtega do Pivke, in tako poskrbeli tudi za varno pot domov. »Prizadevamo si, da bi to postal tradicionalen dogodek. S tem bi poskrbeli za vsaj eno večjo letno prireditev v Pivki, ki je lahko za nekatere prava veselica, za druge pa prijetno druženje ob ognju,« pravi predsednik kluba Mehmed Muhović. Tako je bilo tudi letos. Nekateri je ogrel ogenj, druge pa ansambel Biseri, ki je v svoji mladi sestavi in neizmerni energiji zabaval obiskovalce do zgodnjih jutranjih ur.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: arhiv KŠOPP-a.

Vsakega 1. maja, tako tudi letos, se člani **Postojnske godbe 1808** že zelo zgodaj zberejo v godbenih prostorih in jo uberejo po vnaprej načrtani poti, najprej po postojnskih ulicah, potem pa nadaljujejo »bujenje« še po vaseh. Letos so od »Zgornjega Burgerja« korakajoč krenili v Majlont in nato po Tržaški cesti do »Spodnjega Burgerja«. Od tam jih je avtobus odpeljal na Kremenco, na Rožno ulico, kjer so imeli krajši postanek pred Domom upokoencev. Nato so prebudili prebivalce Planine, nadaljevali pot do Lohače in se ustavili v Studenem, Belskem in Bukovju. Že krepko v dopoldanskih urah so zaigrali še vaščanom Gorič, Hruševja in Razdrtega, svoj obhod pa sklenili z obiskom Dilc in Hrenovic.

Pred leti so obiskali tudi vasi na Pivškem, zadnja leta pa ob podpori Občine Postojna »budijo« le na Postojnskem. Godbenikov, ki štejejo prvomajsko budnico pravzaprav za svojo dolžnost (marsikateri član si zato ne »privoščiči« daljših prvomajskih počitnic), ne zmotijo niti rana ura, hladno jutro ali dež. Povsod, kjer se ustavijo, jih pričakajo prijazni domačini in jim postrežejo z najrazličnejšimi dobrotami. Budnico zaključijo okrog enih popoldan, s tem pa »njihov praznik«, kot pravijo sami, še ni zaključen. Običajno ga sklenejo s prijetnim druženjem na pikniku pri taborniški koči na Mačkovcu, na katerega povabijo tudi družinske člane.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: arhiv Postojnske godbe 1808.

Mehmed Muhović

Na izrednem občnem zboru Kluba študentov Občin Postojna in Pivka so prejšnjo nedeljo ponovno izvolili novega - starega predsednika. 23-letni Postojnčan Mehmed Muhović, ki je bil na čelu kluba leto dni, do lanskega decembra, je po petih mesecih ponovno prevzel vodenje ekipe.

Zaznamujejo ga karizmatičnost, brada in nadpovprečna višina. Razen po velikosti je v družini vedno »tamali«, saj odrašča s starejšo sestro, ki mu je dobro utrdila teren. Ko je zaključil gimnazijo v Postojni, se je vpisal na Fakulteto za Varnostne vede v Ljubljani in začel spoznavati čarobnost študentskega sveta. Morda ni med najbolj vzornimi študenti, je pa med tistimi, ki to obdobje izkoristijo za aktivne, kreativne, predvsem pa nove izkušnje. Ob študiju večino svojega časa posveti domačemu klubu študentov, katerega član je zadnjih 6 let - v začetku v dijaški, nato v študentski sekciji. V teh letih je sodeloval pa tudi vodil številne projekte in dogodke, ki jih KŠOPP organizira na športnem, izobraževalnem, kulturnem in zabavnem področju. Zadnji odmevni dogodek v organizaciji KŠOPP je bilo Kresovanje na Pivškem.

S spremembami vodstva študentskega kluba in vodstva Občine so se v zadnjih letih precej spreminjale tudi razmere v KŠOPP-u. Kot vodja organizacije, ki zastopa okoli 1000 študentov iz Upravne enote Postojna, stremi k še večjim premikom. Tako s strani mladih kot s strani občine. »Prizadevamo si za neko potrditev na lokalni ravni, da nas tako Občina kot ostali opazijo. Kajti mladi smo tukaj, študentje smo tukaj. Čeprav je naša univerza v Ljubljani ali morda Kopru, se vsak konec tedna radi vračamo domov. Dovolj nas je, da smo močni, da nas je treba upoštevati in da potrebujemo pozornost. Do sedaj smo imeli težavo, ker je imela Občina v preteklih letih zelo malo poslušna za mlade v Postojni nasploh. Osebnost, si ne želim od Občine samo denarja. Seveda, radi bi videli, da bi se krepila tudi finančna podpora, vendar pravo potrditev dobiš, ko na svojem dogodku vidiš tudi obraze z Občine, takrat si rečeš: nekaj se dogaja, delamo v pravi smeri. In tega nam manjka. Saj delamo v prvi vrsti za študente in mlade, vendar se skušamo približati tudi ostali, mlajši in starejši populaciji.«

V klubu študentov se kot vodja uči odnosov na več ravneh – v svoji ekipi,

s širšo ciljno publiko in z Občino. Vodi ekipo aktivistov, med katerimi so razdeljene naloge in odgovornosti. Je tisti, ki mora dati zeleno luč za vse, kar se bo dogajalo v klubu. Potrebno znanje za svojo funkcijo je pridobil v letih aktivnega udejstvovanja v klubu. Nastopa kot koordinator in motivator, ki skrbi za trdnost ekipe, da tudi iz nestrinjanj in napetosti ob uresničevanju projektov doseže najboljše. Poudarja, da je klub študentov še vedno ustanova, čeprav neformalna, ki mora zadovoljiti določene standarde, da sploh obstaja. Tako morajo za obstoj kluba v prvi vrsti poskrbeti za nove, aktivne člane in za izpolnjevanje ciljev. Če ni usposobljenih naslednikov, se klub lahko zapre. »Radi bi, da nas mladi podpirajo na ta način, da povedo, kaj si želijo; da se vključujejo v naše dogajanje in izrazijo svoje mnenje, svoje ideje in želje. Vesel bom, ko bomo dosegli, da se tu, ob okrogli mizi, zbere na primer 50 mladih in švigajo predlogi, da se izoblikuje, kaj pravzaprav mladi pogrešajo. Tako bi naša ekipa imela veliko več povratnih informacij glede programa, ki ga oblikujemo. Kajti po dogodku, na katerem ni bilo obiska, se najprej vprašamo, kaj smo naredili narobe. Najhuje pa je, ko prejemaš graje zunanjih opazovalcev, a ti nihče ne pove, kaj bi v resnici rad in kako lahko to izboljšaš. Klub je vedno odprt za vse predloge, vsak lahko pride in pove.«

Želimo, da bi ljudje uživali v naši družbi, v naši organizaciji in da bi bil naš trud za lokalno dogajanje opažen.«

Mehmed opisuje večno študentsko problematiko v Postojni z dveh zornih kotov: študentov, ki se z njo soočajo, in kluba, ki jo želi odpraviti. »Imamo študente, ki se pritožujemo, da je v Postojni premalo dogajanja, da ni priložnosti za udejstvovanja, čeprav je tega v resnici zelo veliko. Treba jih je samo najti. In to želimo v KŠOPP-u pokazati. Vendar če ne boš v Postojni našel nečesa, kar te zanima, verjetno tudi v glavnem mestu ne boš.«

Ob omembi različnih interesov študentarije sva hitro naletela tudi na tematiko študentskega dela in zaposlitvenih možnosti. Mehmed meni, da smo mladi v Sloveniji preveč ozkogledni glede tega, kaj vse lahko počnemo. Zato želi študentska leta izkoristiti tudi za pridobivanje izkušenj v tujini, preden nastopi čas za družino in večje obveznosti. »Rad bi še nekaj časa nadaljeval kot turistični vodič; hočem iti čim dlje, videti čim več, spoznati ljudi in videti, kaj svet ponuja. Sem zelo odprt človek za nova poznanstva. Res se trudim, da dam vsakomur priložnost in na ta način tudi vidim, kaj vse mi življenje ponuja.« Mehmed je človek tiste vrste, ki mora biti obkrožen z ljudmi. Širi energijo in motivacijo. Med drugim izkazuje to kot animator in vodič na maturantskih izletih, med krajji njegovega delovanja pa se najdejo še Dom upokoencev Postojna, kjer je pomagal pri fizioterapijah, Postojnska jama, bencinska črpalka idr. »Študentsko delo je dobro v tem oziru, da dobiš delovne navade, četudi je to samo poletno delo. Ne zagovarjam pretiranega dela in zapostavljanja študija, ampak toliko, da uvidiš, da ne obstajajo samo ata, mama in njuna denarnica, temveč da se naučiš zaslužiti in razpolagati tudi s svojim denarjem. Tako se seveda učiš discipline, delovnih navad, ni ti težko zjutraj vstati, če veš, da gre zate. To se mi zdi izjemno pomembno, da se mladi dovolj zgodaj naučimo poskrbeti sami zase.«

Težava, s katero se sooča veliko mladih, pa je, da nam brez študentskega statusa dandanes niti ne dajo priložnosti, da bi na pravem delovnem mestu pokazali svoje znanje in vse tisto, kar smo osvojili. »Še vedno sem mnenja, da bi večina mladih izpolnjevala kriterije za zaposlitev, če bi bil spekter ponudb dela dovolj širok. Mislim, da smo v principu dovolj zagnani in sposobni, samo težko je ostati motiviran v današnjih pogojih. Sploh ko vidiš, da nek diplomant fizike pospravlja sadje v Mercatorju.« Muhović vidi rešitev predvsem v tem, da je potrebno imeti interese in biti dejaven tudi izven študija. »Zavidam tistim, ki gredo študirat nekaj z go-tovostjo, da bodo na tem področju dobili tudi delo. Sam sem šel študirat tisto, kar me zanima, čeprav vem, da morda nikoli ne bom dobil službe na svojem področju. Kar študiraš, ni vse v tvojem življenju. Seveda greš v tej smeri, ampak če ni perspektive, se preizkusi še pri nečem drugem. Zagotovo ni vsak dober samo v eni stvari. Če pa želiš zagotovilo, da boš res uspešen pri tisti eni, moraš biti najboljši. Želiš službo takoj po diplomini? Bodi najboljši na faksu. Če nisi najboljši na faksu, pa je dobro najti še nekaj drugega, kar te zanima.

Kot večina študentov se tudi Mehmed sooča s strahom pred zaključkom čudovitega študentskega življenja, v katerem si gradimo neodvisnost, se pripravljamo za prihodnost in postavljamo temelje za svoje življenje.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: Matej Škrli.

Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna, je objavila

RAZPIS

ZA PRODAJO STANOVANJ Z JAVNIM ZBIRANJEM PONUDB, in sicer za:

1. **stanovanje v I. nadstropju** večstanovanjske stavbe na naslovu Vojkova ulica 6, Postojna, zgrajene leta 1954, z neto tlorisno površino stanovanja 44,90 m², identifikacijski znak 2490-750-5, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **31.050,00 EUR**;

2. **stanovanje v II. nadstropju** večstanovanjske stavbe na naslovu Stjenkova ulica 4, Postojna, zgrajene leta 1970, z neto tlorisno površino stanovanja 55,40 m², identifikacijski znak 2490-475-10, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **41.805,00 EUR** (v ceni je zajeta tudi pripadajoča klet s površino 5,1 m², ki ima svojo št. dela stavbe: 2490-475-39);

3. **stanovanje v II. nadstropju** večstanovanjske stavbe na naslovu Krigherjeva ulica 10, Postojna, zgrajene leta 1959, z neto tlorisno površino stanovanja 68,50 m², identifikacijski znak 2490-308-5, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **35.690,00 EUR**;

4. **stanovanje v kletni etaži** večstanovanjske stavbe na naslovu Vojkova ulica 4, Postojna, zgrajene leta 1954, z neto tlorisno površino stanovanja 45,10 m², identifikacijski znak 2490-748-10, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **23.500,00 EUR**;

5. **stanovanje v kletni etaži** večstanovanjske stavbe na naslovu Vojkova ulica 4, Postojna, zgrajene leta 1954, z neto tlorisno površino stanovanja 39,50 m², identifikacijski znak 2490-748-7, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **15.500,00 EUR**;

6. **stanovanje v 1. nadstropju** večstanovanjske stavbe na naslovu Ulica 1. Maja 14, Postojna, zgrajene leta 1937, z neto tlorisno površino stanovanja 64,60 m², identifikacijski znak 2490-648-7, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **33.800,00 EUR**;

7. **stanovanje v pritličju** večstanovanjske stavbe na naslovu Ulica 1. Maja 16, Postojna, zgrajene leta 1934, z neto tlorisno površino stanovanja 43,50 m², identifikacijski znak 2490-649-1, k.o. 2490 Postojna, izklicna cena: **24.490,00 EUR**.

Ponudniki so dolžni ponudbo oddati na obrazcih razpisne dokumentacije, ki jo lahko brezplačno dvignejo na sedežu občine (sprejemno-informacijska pisarna, pisarna št. 3/2) ali prejmejo v elektronski obliki na podlagi povpraševanja, ki ga posredujejo na elektronski naslov: obcina@postojna.si.

Podrobni podatki glede nepremičnin so na voljo na naslovu prodajalca - na tel. št. **05 7280 724** (kontaktna oseba: Bernarda Ugovšek Biščak).

Rok za oddajo ponudb je SREDA, dne **3. 6. 2015** do 12h.

Urejanje ceste v Slavini

Na pobudo Krajevne skupnosti Slavina je Občina Postojna v letošnjem letu pristopila k urejanju lastništva za potrebe dostopne ceste. Po ureditvi lastniško zemljiških zadev je Občina v sodelovanju s Slovensko vojsko pristopila k rekonstrukciji dostopne ceste dolžine dobrih 300 metrov na južnem delu naselja Slavina, ki je v preteklih letih zahtevala kar precej vzdrževalnih del, saj jo je padavinska voda na nagnjenem terenu ob vsakem obilnejšem deževju razdirala. Poleg tega bo to velika pridobitev za prebivalce, vsekakor pa tudi za nove investitorje, ki bodo imeli urejen dostop do svojih parcel, saj je na tem območju še možna gradnja.

Zemeljska dela za potrebe širitve ceste in izvedbo gornjega ustroja pred asfaltiranjem cest je zelo dobro opravila Slovenska vojska ob uporabi lastne gradbene mehanizacije, dokončno urejanje ceste z asfaltiranjem načrtujemo še ta mesec, vrednost vseh del pa je 18.000 evrov.

Ivan Žnidaršič

Pet dobrodošlic LIV-a

Na občinski praznik občine Postojna – 23. april – je občane na enem naslovu čakalo kar pet dobrodošlic. Ob 60-letnici postojnskega LIV-a so namreč družbe Fluidmaster, LIV Kolesa, družbi iz skupine Kolektor – Kolektor ATP in Kolektor orodjarna, ter Tajfun LIV odprle svoja vrata in dvema skupinama obiskovalcev predstavili svoje delovanje ter vizijo razvoja. Dobrodošlice vseh petih družb so se udeležili tudi Igor Marentič, župan, Branko Milharčič, podžupan, ter Marina Rebec, direktorica občinske uprave občine Postojna. Dan odprtih vrat so organizatorji pripravili za počastitev občinskega praznika, ob koncu poletja pa bodo predvidoma izvedli še večjo obeležitev častiljive obletnice družbe, ki naši občino soustvarja že 60 let.

(foto: Valter Leban)

Obveščanje o dejavnostih na vadbišču Poček

Občina Postojna si v zadnjem času aktivno prizadeva izboljšati odnose s Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije (MORS) v povezavi z upravljanjem vadišča Poček. Ključno vlogo pri teh aktivnostih ima Koordinacijska skupina za izvajanje Dogovora o uskladitvi interesov glede uporabe in upravljanja vojaške infrastrukture na območju občine Postojna med ministrstvom za obrambo in Občino Postojna. V zadnjem obdobju je bilo znotraj koordinacijske skupine ugotovljeno, da je ena od pomembnih pomanjkljivosti pri upravljanju Počka tudi nezadostno ali neustrezno obveščanje občanov o aktivnostih na vadišču, kar občanom povzroča dodatne težave pri uporabi lastnih nepremičnin na varovanem območju Počka, ostalim občanom pa izvajanje drugih aktivnosti.

Na podlagi ugotovljenega je koordinacijska skupina med drugim sklenila, da bo MORS nemudoma pristopil k aktivnejšemu obveščanju najbolj prizadetih občanov, s čimer bi jim vsaj nekoliko olajšali trenutne razmere. V skladu s tem je bilo dogovorjeno, da bo Občina Postojna pristopila k zbiranju kontaktnih podatkov občanov, ki bi želeli biti ažurno obveščeni o vseh aktivnostih na Počku. Prebivalce naselij Prestranek, Slavina, Koče, Žeje, Grobišče, Matenja Vas, Rakitnik, Stara vas in Rakulik, smo pozvali, naj nam posredujejo želje o tem, kako želijo biti obveščeni. Seznam kontaktnih podatkov vseh občanov, ki se boste za to odločili, bomo posredovali ministrstvu, ki bo potem redno skrbelo za učinkovito in ažurno obveščanje.

POGREBNE STORITVE

Pogrebne storitve

V težkih trenutkih žalovanja, ob izgubi bližnjega, Vam nudimo pomoč ter postorimo vse, da se lahko dostojno in v miru poslovite od svojih najdražjih.

Cvetličarstvo

Ob izgubi bližnjega Vam nudimo bogato izbiro žalnih vencev, ikeban, šopkov in drugih žalnih aranžmajev.

*Ob naročilu pogrebnih storitev Vam na vse žalne aranžmaje nudimo **25 % popusta, ter možnost obročnega plačila pogrebnih stroškov.** Ponudba velja v letu 2015.*

Dežurna telefonska številka (24 h): 041 377 294
Komus d.o.o. Postojna - uprava: 05 726 55 47
E-pošta: komus@komus-po.si

Kako še izboljšati področje ravnanja z odpadki

Postojnska občina dosega na področju ravnanja z odpadki rezultate, ki nas uvrščajo nad povprečje v primerjavi z drugimi občinami v Sloveniji kot tudi v sosednjih državah. Od leta 2009, ko smo pričeli z ločenim zbiranjem odpadkov, se količina vseh zbranih odpadkov giblje med 456,81 kilograma na prebivalca (2009) in 401,75 kilograma na prebivalca (2014). To pomeni, da smo nekje med občinami Vrhnika (brez gradbenih odpadkov), mestno občino Ljubljana in mestom Pordenone v Italiji. Bistveno pomembnejši so podatki o odloženih odpadkih. Ti nam povedo, v kolikšni meri s trajno odloženimi odpadki na deponijah obremenjujemo okolje. V prvem letu ločenega zbiranja odpadkov smo v Postojni odložili 392,62 kilograma odpadkov na prebivalca in vsa naslednja leta to količino zmanjševali, da bi v letu 2014 dosegli količino 151,61 kilograma odloženih odpadkov na prebivalca.

Pri izobraževalnih procesih ozaveščanja je potrebno izpostaviti predvsem:

zniževanje porabe in ohranjanje materialov (zavračanje, vračanje manj nevarnih snovi, boljše oblikovanje, manjša poraba in manj embalaže)

spodbujanje kroženja naravnih virov in spodbude za zmanjševanje odpadkov (manj uporabe naravnih virov in več spodbujanja krožnega gospodarstva, spodbude lokalnemu gospodarstvu; načelo bližine, zelena naročila, izmenjava informacij ...)

oblikovanje trajnih in vračljivih izdelkov (daljša življenjska doba izdelkov, možnost popravila in ponovne uporabe, izdelava iz ponovno uporabljenih delov, recikliranih materialov ter trajnostnih materialov, pridobljenih iz obnovljivih virov, izdelki, ki jih je možno v celoti reciklirati)

ponovna uporaba (ohranjanje vrednosti in uporabnosti: ponovna uporaba izdelkov, uporaba v nove namene, popravila, da se ohranja vrednost in uporabnost izdelka, obnavljanje, predelava sestavnih delov, razstavljanje na sestavne dele, ki jih ponovno uporabimo, spodbujanje izmenjav, trgovin z izdelki ponovne uporabe, garažne razprodaje, boljši trgi in zbiranje v dobrodelne namene, spodbude za predelavo izdelkov, oddanih v zbirnih centrih, spodbude kupcem, da prinesejo svojo embalažo in vrečke za večkratno uporabo)

Celoten koncept pomeni spremembo kulture, vključevanje skupnosti, spremembo infrastrukture, dosledno ločeno zbiranje odpadkov, zniževanje količin ostankov mešanih odpadkov in povezavo s področjem energije.

recikliranje organskih odpadkov: uporabne zavržke hrane najprej porabiti v prehrani ljudi, zatem kot krma živali, ostanek preko kompostiranja in anaerobne predelave vrniti v prst ali uporabiti za gorivo, promocija kompostiranja doma in znotraj podjetij, spodbujanje nastajanja čistih tokov rastlinskega odpada, neobdelanega lesa ter drugih vhodnih materialov za kompostiranje, kompostiranje ostankov zelenic, uporaba zaprtih sistemov za bio odpadke v gosto naseljenih urbanih predelih, ločeno zbiranje na način, da se zagotavlja visok delež predelave in uporabe organskih odpadkov, mešanje ločeno zbranih organskih odpadkov in blata čistilnih naprav le, če je dokazano, da ne bodo onesnažila končnega produkta in slednjega ne bomo uporabili pri pridelavi hrane

recikliranje anorganskih odpadkov (ločeno zbiranje čistih materialov v zbiralnicah in zbirnih centrih, recikliranje vseh anorganskih materialov: stekla, kovine, keramike in plastike, razvoj lokalnih trgov in uporaba materialov tako, da se učinkovito ponovno uporabijo, reciklirajo ali kompostirajo)

urejeno odstranjevanje (prepovedati toksične izdelke, ki jih ni možno varno ponovno uporabiti, reciklirati ali kompostirati, energetska predelava in pridobivanje goriv samo preko sistemov, ki delujejo pri bioloških temperaturah in pritisku)

odlaganje je zadnji korak (pred tem je še sortiranje materialov za recikliranje in raziskave možnosti za preoblikovanja izdelkov, biološko je potrebno odpadke stabilizirati pred odlaganjem, zagotoviti finančno garancijo za vzdrževanje po zaprtju, vsi sistemi morajo biti načrtovani in prilagodljivi spremembam odpadnih tokov)

V postojnski občini uporabljamo več navedenih konceptov v praksi, od sodelovanja skupnosti, ločenega zbiranja odpadkov pa do infrastrukture, potrebne za izvajanje dejavnosti ravnanja z odpadki. Po odločitvi

o pristopu v razširjeni koncept, bo začetek in izvajanje projekta zato olajšano, vendar zato nič manj zahtevno.

Najlažje pristop k temu principu upravičimo z zelo konkretnim prihrankom: zmanjšanje količine odloženih odpadkov za 50 kilogramov na prebivalca pomeni 800 ton manj odloženih odpadkov, za kar danes plačamo letno 88.000 evrov, za 100 kilogramov pa se ta znesek podvoji!

Prihranek sam odtehta vse predvidene vložke v implementacijo samega sistema, vendar ima izboljšanje življenjskega okolja gotovo še večjo težo, čeprav učinki niso takoj vidni.

Branko Milharčič, podžupan

Zmagovalke podjetništva z družbenim učinkom

Na področju podjetništva z družbenim učinkom (socialnega podjetništva) je v Sloveniji v zadnjih letih moč zaznati vse bolj intenziven razvoj. Opazili pa smo, da je kljub velikemu zanimanju ljudi za tovrstno podjetništvo, v slovenskem okolju na voljo bistveno premalo kvalitetnega socialno podjetniškega znanja, ki bi posameznika peljalo od čistih podjetniških osnov, do oblikovanja produkta in vstopa na trg. Zato smo se odločili, da zainteresiranim nosilcem socialno podjetniških idej ponudimo intenziven izobraževalni program, poimenoovan »Program spodbujanja podjetništva z družbenim učinkom FERFL - Vroče ideje za družbeno odgovorno podjetništvo«. **Program je iniciativa Javnega zavoda Cene Štupar - Centra za izobraževanje Ljubljana, zavoda Uspešen podjetnik ter SPIRIT Slovenija, javne agencije. Dogodki so potekali v sklopu vseslovenske akcije „Podjetno do družbenih učinkov“.** Z izvedbo na Zavodu Znanje Postojna, javnem zavodu, smo podprli posameznike in podjetniške iniciative, ki želijo s svojimi podjetniškimi idejami izboljšati delovanje družbe, v kateri živimo. Organizirali smo intenziven in celosten socialno podjetniški izobraževalni program, ki je udeležencem na enem mestu ponudil tako kvalitetno znanje, vrhunsko mentorstvo, kot tudi dostop do finančnih virov in osnovne infrastrukture, ki je potrebna za pričetek posla. Podprli smo posameznike in iniciative, ki imajo dobre podjetniške ideje, vendar so zaradi njihove »majhnosti«, »lokalnosti«, »nizke finančne (in visoke družbene) donosnosti« spregledane v obstoječem podjetniškem podpornem okolju.

Program so sestavljali trije večji sklopi aktivnosti, in sicer:

Startup vikend podjetništva z družbenim učinkom (v nadaljevanju Vikend), Šola podjetništva z družbenim učinkom (v nadaljevanju Šola), Socialno podjetniški inkubator (v nadaljevanju Inkubator) – darilni bon. Izvedbo programa so omogočili naši številni podporniki. Poleg Občine Postojna, so nas podprli še Zavod RS za zaposlovanje, Urad za delo Postojna, Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna, Šolski center Postojna, Boreo in Mladinski center Postojna. Kot sponzorji so nas s svojimi izdelki in storitvami podprli Avio pub ter Aleš Pučnik, medijski pokrovitelj programa je bil Radio 94. **V mesecu marcu smo z namenom predstavitve programa, pripravili številne promocijske dogodke.** Osebnostne predstavitve smo izvedli 13. marca in sicer na: Srednji gozdarski in lesarski šoli Postojna, Zavodu RS za zaposlovanje, Uradu za delo Postojna, Šolskem centru Postojna. **2. Start-up vikend podjetništva z družbenim učinkom Ferfl**; 27. in 28. marec. Na dogodek se je prijavilo osem udeležencev, tako, da so tekom vikenda razvijali osem poslovnih idej. Start-up vikend je potekal pod okriljem Ustvarjalnika z mentorjema Matijo in Matjažem. Vzporedno z delom po skupinah je potekal Informativno-izobraževalni program (različne tematske delavnice, zanimive za bodoče podjetnike), kar je novost našega Vikenda. Komisija je izbrala pet posameznikov: Ano Šuligoj (Sladice brez alergenov), Urško Telič Miler (Team-building z učinkom), Jano Kus (Enodnevni izleti, narava), Andrejo Premrl (Otroci, prosti čas v naravi) in Petro Rusjan (Pivo), ki so si pridobile vstopnico v Šolo podjetništva. **3. Šola družbeno odgovornega podjetništva: 21. aprila - 4. maja**

Zmagovalke je bilo obljubljen trimesečno bivanje v inkubatorju z vsestransko podporo, ker pa se je zmagovalka odločila za nadaljevanje izobraževanja na področju podjetništva, je dobila nagradni bon za sofinanciranje izobraževanja na področju socialnega podjetništva.

Več informacij o projektu je dosegljivih na spletni strani projekta www.ferfl.si

Preimenovanje ulice v Postojni

Konec lanskega leta smo na Občini Postojna prejeli pobudo, da preimenujemo ulico Franca Smrduja v ulico Frančiška Smerduja. Med stanovalci te ulice smo zato izvedli anketo, kjer smo jih povprašali po mnenju. Skoraj stodontno so se prebivalci odločili, da preimenovanja ne podpirajo. Od 74 upravičencev se jih je odzvalo 68, kar pomeni, da je odločalo 91,9 odstotka prebivalcev ulice. Od 68 prispelih mnenj je 66 negativnih (97 odstotkov), razlogi za takšno odločitev pa so seveda različni.

Glede na dejstvo, da je potrebno napako, ki se je zgodila v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, odpraviti, bomo ob primerni priložnosti postavili posebno obeležje, ki bo slavilo ime, pomen in izvor pomembnega slovenskega in postojnskega akademika, ki je med drugim ustvaril človeško ribico na stavbi SAZU ter spomenik na Trgu padlih borcev.

Opravičilo

Ob oglaševanju Kmečke tržnice v lanskem letu je občina uporabila fotografijo, na kateri je tudi Danica Samsa. Za morebitne nevednosti v zvezi z objavo se ji v imenu Občine Postojna opravičujemo.

POLETNA LIKOVNA ŠOLA V POSTOJNI ZA MLADE (10-17 let)

od 29. 6. - 2. 7. 2015 v ateljeju in v naravi, v okolju srednje Gozdarske in lesarske šole v Postojni
Tečaj bo potekal v popoldanskem času od 14 - 16.15.
Vabljeni začetniki in nadaljevalni. Predznanje ni potrebno

INTENZIVNI TEČAJ SLIKANJA ZA ODRASLE

Vabljeni vsi, ki ste že večič slikanja, - posebej vabljeni vsi ki ste kadarkoli obiskovali tečaje naše papirnice v zadnjih 14 letih.
29. in 30. 6. od 16.30 - 19.30
Mentor tečajev je dipl.slikar Žiga Bratoš.

Informacije in VPIS v Papirnici STIL, Rožna 1a Postojna, tel.: 05 726 10 33, 031 610 194, Fb: Stil Doo, e-mail: Papirnica.stil@gmail.com

JAZ ZATE, TI ZAME, VSI ZA NAS

Prijazno vabljeni k izmenjavi zdravilnih zelišč,

njihovih pripravkov, semen, sadik, vrtnin in okrasnih rastlin ter k širjenju znanja o bogastvu in dobrobiti zdravilnih rastlin

v torek, 26. maja ob 15. uri, v Mestnem parku, v Postojni (v primeru dežja bo dogodek v predverju Ljudske univerze Postojna).

Dogodek pripravljajo udeležence delavnic Zdravje zame in za moje okolje in Zdravilna zelišča in njihova uporaba, ki potekajo pod mentorstvom Ane Tomazin v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje na Ljudski univerzi Postojna.

LJUDSKA
UNIVERZA
POSTOJNA

ZAVOD
znanje
POSTOJNA, javni zavod

Vse za šolo in pisarno!

Kam letos po ŠOLSKE POTREBŠČINE? V KOCKO-SCRIPTO, kjer vam tudi strokovno in prijazno svetujejo!

V maju in juniju nudimo **POPUST** na šolske torbe!

10-30%
POPUST

Cankarjeva 6, POSTOJNA, TEL.: 05 7202 500, FAX: 05 7202 501

ČRNOBELO IN BARVNO TISKANJE

iz USB ključev, pomnilniških kartic, CD/DVD-jev...

25 MAJ 2015 PONEDELJEK 19:30
Kulturni dom Postojna

»SLIKE PO DOLINI ŠENTFLORJANSKI«
gledališka predstava po literarni predlogi Ivana Cankarja režija: K.Murari
GD "Cuker teater" Portorož (izbrana predstava za regijsko Linhartovo srečanje 2015)
JSKD OI Postojna

26 MAJ 2015 TOREK 10:00
Ljudska univerza Postojna, Ljubljanska cesta 2, učilnica 9

ZELENI PROGRAM SAMOOSKRBE
Predstavitel dobre prakse skupnostne skrbi na področju duševnega zdravlja na Krasu.
Društvo »Vezi«

29 MAJ 2015 PETEK 19:00
dvorana glasbene šole

KONCERT
godalnega orkestra in godalnega kvarteta Glasbene šole Postojna
Glasbena šola Postojna

30 MAJ 2015 SOBOTA 17:00
Kulturni dom Postojna

LETO MED ŠKRATI
zaključna produkcija Baletnega društva Postojna (baletna predstava po knjižni predlogi Kuzma, trinajsti škrt avtorice Svetlane Makarovič)
Baletno društvo Postojna (inf.: 040 223 069)

30 MAJ 2015 SOBOTA 19:00
Kulturni dom Miroslava Vilharja Planina

TO JE GLEDALIŠČE
nastop ob 10. obletnici delovanja Otroška gledališka skupina Ščukice iz Kulturno umetniškega društva Planina bo obeležila 10 let svojega delovanja. V ta namen bodo otroci z mentorico pripravili nastop, razstavo in pogostitev.
INFO: Maja Batagej, 040 559 253, maja199@gmail.com
Vstop prost!
Kulturno umetniško društvo Planina

31 MAJ 2015 NEDELJA 8:00
Planina - Predjama

VODEN POHOD OD RAVBARJA DO ERAZMA

Start v nedeljo izpred gradu Hassberg pri Planini pot poteka na relaciji grad Hassberg - Ravbarjev stolp - Planinska gora - Grmada - Lipovec - Sv. Lovrenc - Gorenje - Predjama
Na posameznih točkah bodo priredili poskrbeli za razne prigrizke in da pohodniki ne bodo žejni. Predviden čas pohoda okoli šest ur.
V Predjami bo organiziran zaključek pohoda z malico. Za povratek pohodnikov v Planino bo organiziran avtobusni prevoz.
Info: 031 838 644 Izidor; 040 819 610 Marko.
Startnina 5,00 EUR (-allinklusive-)
V slučaju slabega vremena pohod odpade in bo organiziran v jeseni, o čemer boste pravočasno obveščeni.
Društvo Kašča in Društvo škratovka Hassberg

31 MAJ 2015 NEDELJA 20:30
telovadnica Osnovne šole Miroslava Vilharja

GONG KOPEL
Gong - zvok veselja, zvok v maternici. Vibracija, ki jo občutijo gluhi. Pozitivno deluje na um, dušo in telo. Vspodbudi pretok energije po telesu in odplavi energetske blokade. Utiša misli in nas popelje v stanje globoke sproščenosti, kjer se telo samo zdravi. Odpira sposobnosti vizualizacije in telepatije. Med gong kopeljo ležimo v tišini in se prepustimo zvočnemu potovanju. Potrebujemo podlogo za ležanje, spalko, kaj za pod glavo in vodo za pit.
Zvočno potovanje vodi Tamara Kaluža. Prijave na tel.: 041 847 274.

2 JUNIJ 2015 TOREK 19:00
dvorana glasbene šole

KONCERT
pihalnega orkestra GŠ Postojna in komornih skupin
Glasbena šola Postojna

3 JUNIJ 2015 SREDA 18:30
dvorana glasbene šole

JAVNI NASTOP
s podelitvijo nagrad in priznanj učencem Glasbene šole Postojna
Glasbena šola Postojna

4 JUNIJ 2015 ČETRTEK 18:30
dvorana glasbene šole

JAVNI NASTOP
učencev GŠ Postojna
Glasbena šola Postojna

18 JUNIJ 2015 ČETRTEK 19:00
pod kozolcem v Belskem

3. četrtkov večer pod kozolcem STARE OTROŠKE IGRE, PESMI IN PLESI
bo predstavila otroška folklorna skupini »Otroci iz Majlonta«, ki jo vodi Brigita Blaško, izdelovanje lesenih piščalk in pletenje ivanjskih venčkov pa bodo prikazali člani TD Pudgura
Turistično društvo Pudgura

18 JUNIJ 2015 ČETRTEK 21:00
Turistična kmetija pr Malnarjevih v Slavini

SOUL FEST FESTIVAL SORODNIH DUŠ
18.6. - 21. 6. 2015
18.6. ob 21:00: svečano odprje 2.SoulFesta z ognjem in Gong kopeljo (Turistična kmetija pr Malnarjevih v Slavini)
19. - 21.6.: delavnice z gosti
21.6. od 11:00 do 15:30: Obredni ritual povezovanja in čaščenja (v Planinski jami)
21.6. ob 18:00 - praznovanje Kresne noči, (na Titovem trgu v Postojni)
To je festival prijateljstva in delavnice: plesa, petja, ognja, dihanja, gonga in narave. Za srce, dušo in telo. Je vabilo na veliko srečanje dveh staroselskih kultur z obrednim ritualom povezovanja in čaščenja Matere Zemlje v Planinski jami, ob največjem podzemnem sotočju v Evropi. Gostje: staroselke plemena MikMaq Donna Augustine.
dr. Nina Vanita Hočevar (PANTEA)

18 JUNIJ 2015 ČETRTEK 16:00 - 21:00
Titov trg, Postojna

PLESNI POZDRAV TURIZMU
Plesna šola Urška, Postojna

6 JUNIJ 2015 SOBOTA 18:30
atrj Inštituta za raziskovanje krasa ZRC SAZU

LETNI KONCERT POSTOJSKE GODBE 1808
Vstop prost!
Postojnska godba 1808

6 JUNIJ 2015 SOBOTA 18:00
Kulturni dom Strmca

S POEZIJO MED LJUDI
Sodelovalo bo sedem poetov iz širše Slovenije, dogodek pa bo obogaten tudi z glasbenimi gosti.
Častni gost bo župan občine Postojna g. Igor Marentič
Kulturno društvo Vse-ENO Postojna

19 JUNIJ 2015 PETEK 9:00
Glasbena šola Postojna

ŽUPANOV SPREJEM ODLIČNJAKOV
Tradicionalnemu sprejemu »ODLIČNJAKOV«, učencev osnovnih šol občine Postojna, ki so v vseh devetih letih šolanja dosegli najvišji učni uspeh s povprečno oceno najmanj 4,5, ter učencev Glasbene šole Postojna, ki so v vseh šestih letih šolanja dosegli odlični uspeh.
V kulturnem programu bodo nastopili učenci Glasbene šole Postojna.
Občina Postojna

24 JUNIJ 2015 SREDA 18:00
pri kozolcu Toplar - Belsko

OSREDNJA OBČINSKA PRIREDITEV OB DNEVU DRŽAVNOSTI S KRESOVANJEM
Občina Postojna, Turistično društvo Pudgura

8 JUNIJ 2015 PONEDELJEK 18:00
Galerija Turistično informacijskega centra v Postojni (Trg padlih borcev 5)

ODPRTEJJE POTUJOČE RAZSTAVE »PRAZNIK UČENJA«
ob 20. obletnici festivala TVU Razstava bo na ogled do ponedeljka, 15. junija 2015. Vstop je prost.
OE Ljudska univerza Postojna

20 JUNIJ 2015 SOBOTA 18:00 - 24:00
Notranjski muzej Postojna Kolodvorska cesta 3

POLETNA MUZEJSKA NOČ
brezplačen nočni ogled Muzeja krasa 19:00-21:00: Srednjeveška delavnica za otroke in mlade po srcu
19:00-20:15: Vodstvo po stalni razstavi Muzej krasa
20:30: Otvoritev in vodstvo po občasni razstavi Upodobitve Predjamskega gradu z kustosinjo Alenko Čuk.
OE Notranjski muzej Postojna

20 JUNIJ 2015 SOBOTA 19:00
Titov trg, Postojna

TURNIR V »MRTVEM DVIGU«
(Dvigovanje uteži po pravilih IPF - International Powerlifting Federation)
ter tekovanje »MISS BIKINI FITNESS IN MEN'S PHYSIQUE«
(po pravilih FBZS-IFBB - Fitness in bodybuilding zveza Slovenije / International Federation of Bodybuilding and Fitness)
Power lifting klub Oskar&Co.

SPREMLJAJTE: SPORED DOGODKOV MLADINSKEGA CENTRA POSTOJNA, NA HTTP://WWW.MCPSI/PROGRAM
MLADINSKI CENTER POSTOJNA VILHARJEVA ULICA 14, POSTOJNA

KAM DANES

25. MAJ
25. JUNIJ
2015

vodnik dogajanja v občini Postojna

Pridržujemo si pravico do spremembe programa zaradi okoliščin, na katere nimamo vpliva. Dodatne informacije vam nudimo na Občini Postojna. Poročamo, da program prireditve spremljate na www.postojna.si.

Pozdravljeni občani

Lista MI Znamo odgovorno zaključuje občinske projekte, vzpostavlja nove in snuje bodoče, ki bodo našo občino umestili v sam vrh slovenskih občin po uspešnosti, samozadostnosti in po kakovosti življenja.

Uspešno in učinkovito smo povezali različne strokovnjake in entuziaste, ki prostovoljno ter brez zahtev oblikujejo različna ključna področja razvoja: turizem, energetiko, gospodarstvo, kulturo šport ter mnoge druge. Povezali smo se ne glede na politično provenienco ali kakršnokoli drugo pripadnost, saj se zavedamo, da je znanje plod različnih pogledov, strok in pričakovanj. Povezali smo se z namenom, da (so)ustvarjamo prihodnost z zavedanjem, da časi niso rožnati in da vsak projekt zahteva ogromno dela ter prilagajanja.

Vabimo vas, da se s predlogi, željami, pričakovanji, vprašanji, težavami ali kritikami na nas obrnete preko e-pošte na info@mi-znamo.si, ali pa se na nas obrnete **vsako zadnjo sredo v mesecu od 18. do 19. ure** osebno na sedežu liste na Kolodvorski 4 v Postojni, kjer vam bomo z veseljem prisluhnili **Tanja Jordan, Polonca Škodič, Andrej Berginc ali Robert Pavšič.**

Skupaj z vami znamo.

MI Znamo

Predsednik upravnega odbora družbe Postojnska jama Marjan Batagelj je s ponosom predstavil največjo stalno razstavo o jami in kraških pojavih na svetu.

Na tridimenzionalni maketi se vrstijo projekcije različnih vsebin.

Pri Jami so uresničili sanje številnih generacij

Več kot 110 let stara ideja o ureditvi muzeja Postojnske jame se je uresničila 22. aprila, ko so v nekdanji bazenski stavbi na začetku promenade v Parku Postojnske jame odprli razstavno zbirko EXPO Postojnska jama kras. To je največja razstava na svetu, ki predstavlja kras in Postojnsko jamo kot njegov najbolj edinstven pojav. Razstava, ki je nastala v sodelovanju z Inštitutom za raziskovanje krasa ZRC SAZU Postojna, se razteza na tisoč kvadratnih metrih površine in je bila del projekta Muzeji Jadrana bogatijo kulturni turizem Jadranskega čezmejnega sodelovanja IPA.

Predsednik upravnega odbora družbe Postojnska jama Marjan Batagelj je prepričan, da je razumevanje edinstvenega pojava Postojnske jame pravilno šele, ko razumeš kras. Dodaja, da so se z razstavo uresničili sanje številnih generacij in upravljalcev jame. »To delo je na nekoga čakalo. Če pa bi vedeli, kako težko je, bi morda moralo počakati drugega upravitelja.«

Batagelj je poudaril, da so pri jami izpolnili svoje poslanstvo, pričakujejo pa tudi, da bo projekt ekonomsko upravičen, saj razstava predstavlja pomembno dopolnitev ponudbe, a tudi nadgradnjo dosedanje interpretacije jame z novimi vsebinami.

»Ideja je bila prikazati Postojnsko jamo v prostoru in času,« je povedala dr. Nadja Zupan Hajna, vodja projekta postavitve zbirke z Inštituta za raziskovanje krasa. Največja stalna razstava o jami in kraških pojavih na svetu tako prikazuje vsebine, ki jih obiskovalci podzemlja doslej niso imeli možnosti spoznavati. Vrstijo se projekcije različnih vsebin na tridimenzionalni maketi, interaktivne predstavitve pa pričajo o nastanku in zgodovini turističnega razvoja te najbolj znane turistične jame na svetu. Poseben čar daje razstavi virtualen spust s površja v rove in dvorane Postojnske jame, kjer dobi obiskovalec resničen občutek o razvejanosti jamskega sistema.

Kot poudarjajo pri Jami, bo razstava zanimiva tako za tiste, ki se s krasom in z jamami srečujejo prvič, kot tudi za strokovnjake. Najmlajšim bosta podzemni svet približala človeška ribica in hrošč drobnovratnik, ki jih bosta vodila skozi razstavo interaktivno.

Posebnost razstave EXPO Postojnska jama kras je tudi v tem, da gre za zasebni projekt. V njeno ureditev so v družbi Postojnska jama vložili tri milijone evrov. »Večji del smo financirali sami, nekaj manj kot 230 tisoč evrov pa smo pokrili iz sredstev projekta IPA.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Postojnske jame, d. d.

naši biseri

Valvasorjeva Slava vojvodine Kranjske (Die Ehre dess Hertzogthums Crain), natisnjena v Novem mestu, med leti 1877-1879.

dela J. V. Valvasorja, M. Vilharja in drugih ter različne leksikone, priložnostne publikacije, strokovne in šolske knjige ter Sveto pismo. V knjižnici so se za takšno predstavitev odločili vedoči, da za katerega od zakladov ne vedo niti ljudje iz hiše, kaj šele uporabniki, javnost pa so želeli spomniti na dragocešno knjižno kulturno dediščino, ki se »skriva« na policah in v depojih obeh institucij in po kateri današnji bralec ne sprašuje pogosto.

Razstavljene knjige niso posebne le zaradi svoje vsebine, avtorjev, starosti ali mož, ki so jih natisnili, posebne so zato, ker jih obe instituciji skrbno hranita in so le redkokdaj postavljene na ogled. Zanimiva je tudi pot, ki je določeno knjigo »pripeljala« v muzejske zbirke. Prva knjiga, Občji zemljepis (Allgemeine Erdbeschreibung), pisana je v gotici, izdana pa v Leipzigu leta 1893, nosi signature Študijske in Ljudske knjižnice v Postojni, od leta 1963 pa tudi signaturo muzeja.

Nekaj besed namenimo še v samostojni vitrini razstavljenim trem (od štirih) delom monumentalne knjige nesmrtnega J. V. Valvasorja Slava vojvodine Kranjske. Ta je kot ponatis novomeškega tiskarja Janeza Krajca izšla v letih 1877-1879, dopolnjujeta pa jo prispevka Petra Radicsa (1836-1912), v Postojni rojenega zgodovinarja in časnikarja. Knjiga, prvič je bila izdana leta 1689, je enkraten vir (ne more se mu izogniti nihče), ki se ukvarja s preučevanjem starejše zgodovine Kranjske. Pisana je v nemškem jeziku, prepredenem z latinskimi citati in odlomki; razdeljena je na petnajst vsebinskih enot (Buch = knjiga), vezanih v štiri dele, v formatu četverke. Vse knjige skupaj imajo 3532 strani. Dopolnjuje jih 528 med besedilo vstavljanih podob in 24 slikovnih prilog. Delo (I. izdaja), ki je danes velika knjižna redkost – domnevajo, da število natisnjenih izvodov ni preseglo 800 – od izida zbuja zanimanje domače in tuje javnosti. Posamezne knjige imajo na vsaki strani dva stolpca in so tiskane v dveh barvah (črno-rdeče), ob robu so opombe, vsebina vsake knjige pa je razdeljena na poglavja (Capittel), ki jih uvede povzetek.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Jernej Štajnrajh.

Med platnice ujeto znanje

V iskanju tokratnega bisera, točneje biserov, se ni bilo treba podati na sprehod po mestu, kateri od vasi ali okolici, temveč nam jih je v štirih vitrinah, predstavljenih na razstavi »Zgodovinska dediščina Knjižnice Bena Zupančiča Postojna«, ponudila kar slavljenka meseca maja sama. V sodelovanju z Notranjskim muzejem Postojna so v okviru razstave v vitrinah postavili na ogled 21 knjižnih biserov, ki jih v svojih zbirkah hranita obe instituciji. Dve knjigi pa je knjižnici iz svoje zbirke posodil njen član Andrej Smerdu iz Postojne.

Z izjemo zgoraj omenjenih dveh nosijo vse ostale knjige oznako (žig) »Ljudska knjižnica Postojna«. Muzeju je Ljudska knjižnica te knjige darovala leta 1963, verjetno zaradi stiske s prostorom. Obiskovalci si lahko ogledate

Tržaška cesta 8 Postojna 05 72 62 137 optikanadoh@siol.net

Akcijska ponudba
Dva para progresivnih stekel VARILUX Essilor za ceno enega!
(do 30. 06. 2015)

Okulistični pregledi v lastni, na Ministrstvu za zdravje registrirani ambulanti. Preglede opravlja Maja Krapež, dr. med, spec. oftalmolog.

Hitra in kakovostna izdelava korekcijskih očal.

Novo kolekcije sončnih očal (Ray Ban, Oakley, Vogue, Carrera, Revo, Polaroid, Adidas...)

V Optiki Nadoh opravljamo meritve z napravo Visioffice. Ta omogoča natančne meritve gledanja, na podlagi katerih se izdelajo povsem individualizirana, unikatna stekla, ki omogočajo najbolj optimalen vid. Obenem naprava omogoča tudi fotografiranje stranke. Ta lahko pomeni več korekcijskih okvirjev in se potem za okvir odloči na podlagi fotografij. Gre za zelo priljubljeno obliko izbiranja okvirjev pri tistih, ki imajo visoko dioptrijo in se pri pomerjanju korekcijskih okvirjev sicer ne vidijo dobro.

Praznovanje se je nadaljevalo še dolgo po koncertu - z domačimi dobrotami, torto in penino.

Deset odtenkov Vokalne skupine Elum

Vokalna skupina Elum je v nedeljo, 26. aprila, do zadnjega koticčka napolnila dvorano Glasbene šole Postojna. Na jubilejnim koncertu ob 10. obletnici delovanja je simpatično predstavila svojo glasbeno rast in navdušila občinstvo.

Elum ima deset barvnih odtenkov, ki se zlivajo v unikatno mavrico; deset značajsko različnih deklet, ki jih glasba povezuje v harmonično celoto. Rojstnodnevni koncert, ki so ga članice Kulturnega društva Elum pomenljivo naslovile »10 odtenkov Eluma«, je pod povečevalno steklo postavil vsak odtenek posebej in celotno zasedbo. Povezovalca **Sandi Morel** in **Petra Grbec** sta namreč vsako od pevk in zborovodkinjo orisala na hudo-

mušen način in večkrat dodobra nasmejela občinstvo. Glavno besedo na odru pa je imela vokalna skupina. V raznolikem in dinamičnem glasbenem repertoarju je prikazala svojo desetletno rast - od pesmi iz prvih let do čisto novih, s katerimi so se Elumova dekleta ogrevala za jesensko regionalno tekmovalno pevskih zborov in vokalnih skupin. Concert so začinili instrumentalisti, ki so se pri izvedbi avtorskih priredb popevk in ljudskih pesmi pevkam pridružili z violo, kitaro, klavirjem in cajonom ter navdušili občinstvo. Repertoar, ki je predstavljal cvetober desetletnega ustvarjanja, se je izpel šele, ko so pevke svoji zborovodkinji kot presenečenje zapele še eno pesem v svojem aranžmaju in se ob tem v zahvali spominjale svojih začetkov. Vse od prvih vaj do danes prepevajo pod vodstvom **Karoline Repar**, ki je gonilna sila in vezno tkivo skupine. 14- in 15-letnicam, ki so postopno odrasle v zrele dekleta, je bila kot druga mama. »Brez pričakovanj in ciljev smo se lotile petja, predvsem pri nedeljskih mašah, z leti pa smo postajale vse boljše,« pravi zborovodkinja. »Ponosna sem, da smo svoje uspehe gradile z zdravo tekmovalnostjo do ostalih zborov in se učile od njihovih napak in uspehov. Tudi kritike na vseh ravneh in tekmovalnih smo vedno jemale konstruktivno in se od njih vedno kaj naučile. Že od samih začetkov smo enkrat letno na vaje povabile tuje zborovodje in profesorje petja, sama pa sem se skozi vsa ta leta izobraževala pri številnih priznanih zborovodjih. Izobraževanje se mi je vedno zdelo nujno potrebno za rast in to smo tudi dokazale.«

Ves čas svojega delovanja je bila skupina tudi zelo ustvarjalna. Prve avtorske priredbe ljudskih in umetnih skladb so bile morda posledica pomanjkanja literature, primerne za njihov sestav, z leti pa so pevke začele v tem uživati. Kanček te ustvarjalnosti so strnile v lanskoletnem projektu PrijETNO glasbeno potepanje, ki ga bodo jeseni nadgradile z zgoščenko, na kateri bo repertoar iz etno projekta. V letošnjem letu jih čaka še regionalno tekmovalno pevskih zborov in vokalnih skupin, za naslednje leto pa že razmišljajo o novem glasbenem projektu.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Matej Škrj.

Otroci so bili navdušeni nad razigranim Murijem.

Svetovni dan knjige z Mačkom Murijem in knjigobežnicami

Društvo za višjo kakovost življenja Prestop je na svetovni dan knjige, ki sovpada s postojnskim občinskim praznikom, razveselilo številne otroke in starše. V velikem številu so se zbrali v postojnskem mestnem parku na rojstnodnevni zabavi literarnega junaka Mačka Murija. Praznik knjige pa je najprej zaznamovalo simbolično odprtje prve knjigobežnice na Postojnskem.

Projekt knjigobežnic je nastal na pobudo strastne bralke Nine Kožar, ki je na facebooku ustanovila skupino za spodbujanje branja in

izmenjave knjig. Po petih letih ima skupina že skoraj 4000 članov, ki nenehno dopolnjujejo zemljevid slovenskih knjigobežnic. Na začetku je bila knjigobežnica vsaka knjiga, ki jo je njen lastnik odložil na javno dostopno mesto, da bi jo lahko prebrali tudi drugi ljudje. Danes, ko so knjigobežnice prerasle v vseslovensko gibanje, razumemo pod tem izrazom predvsem stalna mesta za knjige z dobrimi nameni. To so večinoma lesene hiške, v katerih ljudje pustijo svojo knjigo ali drugo vzamejo za branje. V Sloveniji jih je že skoraj 60. Po zaslugi članic društva Prestop je tudi Postojna dobila tri knjigobežnice - v mestnem parku, pred knjižnico na Trgu padlih borcev in v Športnem parku. Lesene hiške so izdelali dijaki Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna.

Najmlajši pa so nestrpno pričakovali Mačka Murija. Najprej so z odprtimi »učki« prisluhnili pravljici in pesmicam o najbolj ljubkem pravljicnem mačku v izvedbi dijakin in dijaka Šolskega centra Postojna. Nato so družno priklicali Mačka Murija, ki je z njimi neutrudno rajal.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: Valter Leban.

Knjigobežnica

V knjigobežnicah lahko kdor koli pusti knjigo ali jo vzame. Prinesite tudi sami knjigo, ki jo želite deliti z drugimi bralci, ali preverite, če je v omarici katera po vašem okusu.

Folklorna skupina Torbarji Postojna z odrsko postavitvijo U nedelo pr' Demšarji.

Regijsko srečanje folklornih skupin

Folklorne skupine ohranjajo bogato tradicijo naše etnološko-kulturne dediščine. Pomembno vlogo odigravajo tudi različna srečanja in tekmovalna, ki spodbujajo razmah in kakovost te ljubiteljske dejavnosti.

Za južno primorsko območje jih organizira **Javni sklad RS za kulturne dejavnosti** in njegove Območne izpostave, ki so tudi letos pripravile srečanja na območni in regijski ravni. Tako se je v okviru postojnske izpostave pretekli mesec odvijalo eno od (dveh) **Območnih srečanj otroških in odraslih folklornih skupin**, na katerih se je v izbor za regijsko srečanje, ki je bilo sredi maja v Idriji, uvrstila domača **Otroška folklorna skupina Otroci iz Majlonta z nastopom Zemljo kr' st** (vodja skupine in avtorica odrske postavitve je Brigita Blaško).

Na Regijskem srečanju folklornih skupin (štirih območnih srečanj severne in južne Primorske), ki je bilo 17. maja v postojnskem Kulturnem domu, se je predstavilo sedem izbranih skupin iz severne in južne Primorske, med njimi tudi naša **Folklorna skupina KD Torbarji z odrsko postavitvijo U nedelo pr' Demšarji** (avtorica in vodja Andreja Berlak). Strokovna komisija je izbrala najboljše folkloriste za Državno srečanje folklornih skupin. Odvijalo se bo poleti.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Na letošnjem Ex-temporu je nastalo več kot trideset likovnih del.

3. Ex-tempore povezal kulturo in šport

3. Ex-tempore Podobe Postojne 2015 je bil osrednji likovni dogodek, ki se je 9. maja navezoval na 9. mednarodno ultra kolesarsko dirko DOS Extreme. Že tretjič zapored ga je pripravil Zavod Ars Viva (zavod, ki podpira kulturo, invalide, socialno in turizem) v sodelovanju z Občino Postojna, OŠ Antona Globočnika Postojna, Zvezo likovnih društev Slovenije in ŠKD Notranjci. Zvečer so v avli Kulturnega doma Postojna slovesno odprli razstavo več kot 30 del in najboljšim podelili nagrade.

Od jutra je ustvarjalo 18 slikarjev in 13 otrok iz domačih logov in tudi drugih krajev Slovenije. Razveseljivo je, da se je Ex-temporu tudi letos pridružilo kar nekaj slikarjev invalidov, ki slikajo z usti. Slikarski natečaj je zajemal tri teme: **Podobe Postojne, Kolesarstvo in Kras**. Udeleženci so ustvarjali v različnih tehnikah in slogih. Strokovna žirija je izbrala po tri najboljše dela med odraslimi slikarji in otroki. Na odprtju razstave je dogodek najprej pozdravil **direktor Zavoda Ars Viva Benjamin Žnidaršič**, na pot sta ga pospremlila tudi **podžupan Občine Postojna Andrej Berginc** in **predsednik ŠKD Notranjci Darko Bizjak**. Za glasbeno popestritev sta poskrbela **Nejč Slapar** na harmoniki in **Dino Gojo** na violončelu. Cilj, ki si ga je zastavil organizator, je predvsem aktivno sodelovanje in povezovanje na področju športa in kulture, pa tudi širše.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Slavljenec: Trubaška skupina Pivo in čevapi.

Pivo in čevapi pripeljali Gučo v Postojno

Trubaška skupina Pivo in čevapi je letos obeležila peto obletnico delovanja. Praznovanje je bilo glasno in veselo. 24. aprila so nastopili pred Mladinskim centrom Postojna in svoj koncert ob obletnici naslovili »Mala Guča v Postojni«.

Kjer koli jih slišimo, nas s svojo energijo in zvrstjo glasbe v trenutku ponesejo na srbske ulice, med ljudi, ki radoživo poplesujejo ob zvokih trubačev. Prav takšno vzdušje je vladalo tudi vse okoli Mladinskega centra Postojna, ko je skupina Pivo in čevapi v čast svoji obletnici igrala pred približno 300 obiskovalci. Glede na izkušnje iz preteklih let, ko je bilo občinstva vedno več, kot so pričakovali, so se s soorganizatorjema KŠOPP in MCP odločili za koncert na odprtem. Odločitev je bila dobra, saj je obisk ponovno presegal pričakovanja, pravi član skupine **Primož Petohleb**. 11 mladih nadobudnih glasbenikov si je ustvarilo svojo prepoznavnost s stilom trubačev. Publika hitro osvobje in ogrejejo s svojim ciganskim in srbskim pridihom glasbe. Repertoar večera ni sestavljala le glasba postojnske skupine, saj so gostili tudi velenjske trubače Fešta Band, dogajanje pa so popestrile še Ciganske plesalke »Gypsy soul« iz KUD Balerima.

O vzdušju v Guči vedo iz prve roke člani skupine Pivo in čevapi, ki so v lanskem letu nastopili na tem tekmovalju in prejeli tretjo nagrado za »naj trubača«. Tja se vračajo tudi letošnje poletje, saj so bili ponovno zmagovalci slovenskega predizbora za Mednarodno tekmovalno v Guči 2015. V prvi vrsti nastopajo za slovensko občinstvo; med drugim so v aprilu igrali v plesno glasbeni predstavi Ciganka v Cankarjevem domu, pred nekaj meseci so sodelovali z Ruskom Rchieim in posneli skladbo ter videospot z naslovom Rakija, letos pa se bodo prvič predstavili na legendarnem festivalu Pivo in cvetje v Laškem. Po petih letih delovanja, se je prepoznavnost skupine zelo povečala. Pričakujemo lahko, da bomo o njih slišali še veliko več.

Besedilo: Tjaša Blaško; fotografija: arhiv MCP-ja.

Aleksander Kušlan razstavlja v Postojni.

Čas, ki ga več ni

Sredi maja so v avli Inštituta za raziskovanje krasa SAZU Postojna odprli fotografsko razstavo Aleksandra Kušlana z naslovom Čas, ki ga več ni. Razstava je bila prva v nizu dogodkov v Postojni v Tednu ljubiteljske kulture in organizaciji JSKD OI Postojna. Na ogled bo do konca maja.

Aleksander Kušlan iz Pivke je dolgoletni multimedijiski ustvarjalec, fotograf, glasbenik, tehnični konstruktor, jadralac in letalec, poklicno pa se je zapisal predvsem delu avdio-vizualnih vsebin. V svojem arhivu ima tudi bogato zbirko fotografij z različnimi motivi; nekatere so bile na raznih fotografskih natečajih med izbranimi, najboljše ocenjenimi in nagrajenimi ter predstavljene na več razstavah.

Mnogo časa je namenil spoznavanju starih avtentičnih in zgodovinskih ambientov v podobi in besedi in tako postal svojevrsten kronist. Pot ga je peljala od Primorske prek Krasa na Notranjsko, kjer je odkrival različne kraje in ljudi, ki ohranjajo stoletno tradicijo, obrt in izročilo. To so zgodbe o delu o in življenju ljudi, ki se v mnogih desetletjih po svoji materialni in duhovni naravi niso kaj dosti spremenile. Poln otroških spominov se je vrnil tudi v hišo svojih prednikov na rob Planinskega polja. Nastala je vrsta impresivnih fotografij, izbor okoli tridesetih pa zaokrožuje potujočo razstavo, ki jo je pomenljivo naslovlil Čas, ki ga več ni.

Tematika zajema tri sklope z etnološkega področja: preja volne na kolo-vratu, peka kruha v črni kuhinji, kovač v svoji kovačnici in kot spremljajoča tema še serija o vinogradniku, ki ga spremljamo od trgatve do kletarjenja. Aleksander Kušlan v svojih foto zapisih skrbno ohranja dragoceno resničnost zadnjih pričevalcev, ki so vez preteklosti s sedanostjo.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: Tomaž Penko.

Smrekarjevo domačijo so uradno odprli v petek, 15. maja.

Smrekarjeva domačija, preplet tradicije in sodobnosti

Uspešna prenova Smrekarjeve domačije v Grobiščah pomeni za lastnika, Melito in Boštjana Stegla, šele začetek nove poti. Nostalgija tradicije in trendi sedanosti se prepletajo tako v podobi kot ponudbi, zato je domačija lep primer dobre prakse in dobrodošla zapolnitev lokalne turistične ponudbe.

Novo poglavje opuščene Smrekarjeve domačije se je začelo leta 2009, ko sta se Steglova odločila za obnovo podedovane posesti. »Kmetijo je

bilo treba oživiti, predvsem pa ji dati dušo,« se spominjata **Melita in Boštjan Stegel**. Prenova je ob pomoči denarja z evropskih razpisov tekla hitro in uspešno. V petih letih so Steglovi propadajoči skedenj spremenili v sodoben gostinski prostor, postavili pomožne prostore s kuhinjo in zaključili nadomestno gradnjo objekta z apartmaji na mestu, kjer sta včasih stala hiša in hlev. Prenovo je spremljal tudi Zavod za varstvo kulturne dediščine iz Nove Gorice; zahteven projekt arhitekturne preobrazbe, kjer se prepletata tradicija in sodobnost, pa je prevzela **Aleksandra Leban Meze**.

Z željo po samooskrbi so Steglovi kmetijske površine razširili z dobrih 6 na 22 hektarov. »Več kot tri četrtine hrane, ki jo potrebujemo zase in za goste, nameravamo pridelati sami,« pravi Stegel in upa, da jim bo to v nekaj letih tudi uspelo. Dopolnjujejo tudi živinorejo. »Vzrejo oslov smo začeli že pred leti, danes imamo tudi slovensko avtohtono pasmo cikastega goveda, še letos pa bomo na kmetijo pripeljali krškopoljske prašiče.« Ponudbo bodo obogatili z lokalnimi pridelki z bližnjih kmetij. »Sodelovanje je bistveno za razvoj regije,« je prepričan Stegel, ki pričakuje predvsem obisk turističnih skupin.

Na RRA Zeleni kras ocenjujejo Smrekarjevo domačijo kot primer dobre prakse. »Vizija lastnikov se ujema s strateškimi usmeritvami turistične destinacije,« pravi **Mateja Simčič**, ki še posebej pozdravlja povečanje namestitvenih kapacitet in ponudbo lokalne eko hrane ter upoštevanje lokalnih posebnosti in tradicije. »To je pridobitev tudi na področju poslovnega in izobraževalnega turizma, ki je v regiji še pomanjkljivo, sodobnim trendom v ponudbi pa sledi tudi infrastruktura,« ugotavlja Simčičeva. Zadovoljna je tudi, da Smrekarjevi že uporabljajo tržno znamko Zeleni kras, ki se vse bolj uveljavlja.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Na poti se je skupini romarjev letos prvič pridružil tudi duhovnik Simon Kvaternik, župnik na Fužinah, ki je daroval mašo in blagoslovil znamenje.

Prvo znamenje, posvečeno Jakobovi poti

Delček znamenite srednjeveške romarske poti v španski Santiago de Compostela, do groba apostola Jakoba, poteka tudi preko Slovenije.

Okrog 300 km dolga pešpot je, kjer se le da, speljana mimo asfaltiranih cest, po poteh in stezah, po katerih so nekdaj hodili slovenski romarji. Začenja se na

Boljši sejem

Občina Postojna je v soboto, 9. maja, na parkirišču pred PTC Primorka organizirala 2. boljši sejem. Udeležba je bila brezplačna, potrebno je bilo le izpolniti prijavnico in telefonsko potrditi prisotnost.

Kljub temu da pogoji za udeležbo na tržnici zvenijo čisto preprosto in imamo doma vsi rabljene, pa tudi nove stvari, predmete, ki bi se jih radi znebili, mogoče celo iztržili zanje kakšen evro, ni bila udeležba nič kaj praznična. Le šest prodajalcev je skrbno zložilo svoje raznolike predmete in jim skušalo najti nove lastnike med maloštevilnimi radovedneži. Svojo osebno »kramo« lahko prodajajo le tiste osebe, ki čutijo, da se preraščajo, da imajo željo po novih dišavah in začimbah, da morajo za novo pot najprej zapustiti svojo uhojeno prašno cesto. Vztrajnost je verjetno edini način, s katerim bi lahko povečali udeležbo in obisk boljšega sejma. Če bi občina organizirala tržnico vsak mesec, bi se ta prireditve mogoče »prijela« in popestrila celoletno družabno dogajanje.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa

Na drugem boljšem sejmu je sodelovalo šest prodajalcev.

Priznanje je prejel tudi Stanislav Freljih.

Na majski akciji precej novih krvodajalcev

Na majski krvodajalski akciji, ki jo je pripravilo Območno združenje Rdečega križa Postojna, so našli 240 krvodajalcev, od tega kar 35 novih.

gospodarstvo

Edina Javorova družba, ki posluje tekoče in izpolnjuje obveznosti do zaposlenih, so Opažne plošče.

Kdo bo presekal Javorovo agonijo?

Družba Javor Pivka, nekoč največje slovensko lesnopredelovalno podjetje, že nekaj časa bije bitko za preživetje. Po treh letih neuspešnega likvidacijskega postopka matične družbe se kriza zajeda tudi v hčerinski družbe. Edina družba, ki posluje tekoče in izpolnjuje obveznosti do zaposlenih, je Javor Opažne plošče. Na Prestranku se je zaradi pomanjkanja surovin proizvodnja že večkrat ustavila, plače so zamujale. Zdaj imajo delo še za nekaj časa in tudi marčevske plače so prejeli. V Pivki pa je proizvodnja obstala 4. maja. Zaposleni v družbah Javor Vežane plošče in Javor Lamelirani program v likvidaciji zamačkajo objubljeni marčevsko plačo in izplačila iz januarja in februarja zaostalih obrokov plač. Po mesecih agonije je 54 zaposlenih v Javor Vežanih ploščah obupalo do te mere, da so sredi maja vložili predlog za stečaj te družbe. Njena usoda v dneh, ko nastaja ta zapis, še vedno ni jasna.

V Skupini Javor je bilo v letu 2008 zaposlenih 837 ljudi. Še pred koncem leta se je število povečalo za 195 delavcev KLI-ja iz Logatca, katerega pohištveni program, opremo, zaloge in zaposlene je prevzel Javor. Nova lastnika – podjetji Abama v lasti Saše Remca in Tom Mokronog, kjer je bil večinski lastnik Bruno Gričar, sta kupila skoraj 50-odstotni delež Javorja. Kljub gospodarski krizi sta imela velike načrte s širitvijo pohištvenega programa. A se niso izšli. Konec leta 2010 je ugasnila proizvodnja masivnih stolov na Baču, nepremičnine so v letu 2011 odprodali, proizvodnjo stolov iz masivnega lesa pa načrtovali v Pivki. Načrtovana selitev proizvodnje masivnih stolov z

V primerjavi s prejšnjimi majskimi akcijami je število približno razpolovljeno. »To pa ne pomeni, da je krvodajalcev vse manj in manj, ampak je število manjše, ker je bila tokratna akcija dvodnevna, in ne tridnevna kot običajno,« je pojasnila **sekretarka OZ RK Postojna Petra Šajn**. »Poleg tega so bili zaradi zadovoljivih zalog krvi na nacionalnem nivoju vabljeni predvsem krvodajalci z Rh negativno skupino.«

Najzaslužnejša krvodajalca za obdobje 2013–2015 sta **Emil Kragelj**, ki je kri daroval stokrat, in **Alojz Blažek** za 110-kratno darovanje krvi. Oba sta priznanji prejela že jeseni na prireditvi Prijatelji, ostanimo prijatelji. Ostala priznanja najzaslužnejšim krvodajalcem – jubilarantom so podelili 16. aprila v dvorani postojnskega Kulturnega doma. Letos je priznanja in zahvale za dolgoletno sodelovanje na krvodajalskih akcijah prejelo 193 krvodajalk in krvodajalcev, med njimi tudi **Stanislav Freljih**, ki se je letos pri številki 109 kot krvodajalec upokojil.

Slavnostni govorniki, med njimi **predsednik RKS OZ Postojna - Pivka Luka Kaluža, podpredsednica Rdečega križa Slovenije Nataša Pirc Muser in strokovni sodelavec za področje krvodajalstva pri Rdečem križu Slovenije Boštjan Novak** so poudarili pomen te humanitarne dejavnosti in dejstvo, da je število krvodajalcev v naši regiji res visoko. Eden od krvodajalcev, **Branko Biščak** pa je zbranim predstavil izkušnjo, ki jo je doživel kot prejemnik krvi.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Foto Atelje Postojna

evrov čiste izgube. V družbi Javor Vežane plošče je bilo konec leta 2008 zaposlenih 144 ljudi, konec preteklega leta 93, družba pa je poslovno leto zaključila s 1400 evri čistega dobička. Javor Furnir je imel 777 tisoč evrov čiste izgube in 64 zaposlenih (konec leta 2008 109), Javor Lamelirani program pa 378 tisoč evrov izgube in 61 zaposlenih (v letu 2008 je bilo v celotnem pohištvenem programu zaposlenih 219 ljudi).

Od 5. marca 2015 je v postopku likvidacije še družba Javor Lamelirani program, kamor jo je s svojim sklepom »poslala« skupščina delničarjev navedene družbe.

Javor ima v Sloveniji blokirane bančne račune in posluje preko avstrijskih bank. Obveznosti do upnikov ne izpolnjuje – plače zamujajo, tudi socialni prispevki po navedbah zaposlenih niso bili plačani več kot poldrugo leto, dobavitelji pa zaradi neporavnanih računov ustavljajo dobavo surovin. Medtem se zaradi izvršilnih postopkov upnikov krči Javorovo premoženje. V Javor Furniru sta bili v zadnjih dveh mesecih že dve dražbi, na katerih je podjetje Publicus kupilo deset zemljišč in stavbo železničarskega doma. Zaposleni v Javor Lamelirani program v likvidaciji in Javor Vežane plošče so od 4. maja doma, proizvodnja stoji. Na delo se ne nameravajo vrniti, dokler ne dobijo izplačanih marčevskih plač. Likvidacijski upravitelj jim zagotavlja, da se dogovarja z novim vlagateljem (v preteklem tednu je prvi potencialni vlagatelj, trzinski Biring, odstopil od namere), ki bi z vložkom v Javor Vežane plošče omogočil izplačilo marčevskih plač in nabavo surovin za nadaljevanje proizvodnje. Ker zaposleni do preteklega četrta niso prejeli objubljenih plač, je 54 delavcev Javorja Vežanih plošč 14. maja na sodišče vložilo predlog za stečajni postopek te Javorove družbe. Bojan Kramar, sekretar območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov Slovenije za Primorsko in Notranjsko, še vedno upa, da bo likvidacijski upravitelj izpolnil obljubo, saj bi delavci, če v prihodnjih dneh dobijo izplačane marčevske plače, predlog za stečaj lahko umaknili. S proizvodnjo vezanih plošč je namreč povezana tudi proizvodnja laminatov.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Tomaž Penko.

Taborniki in skavti so še vedno gonilna sila čistilnih akcij.

Čistilna akcija: brez društev ne bi šlo

Letošnja čistilna akcija Občine Postojna je potekala v treh delih: 11. in 25. aprila ter 9. maja.

V soboto, 11. aprila so odpadke pobirali v Krajevni skupnosti Orehek in okolici šol v občini. Sodelovali so tudi učenci vseh treh osnovnih in obeh srednjih šol. »Našteli smo okoli 500 udeležencev, ki so nabrali za 5 ton in 70 kilogramov smeti,« je povedal **Klemen Grilj, svetovalec na postojnski občini**. Drugi del akcije so kljub neugodnemu vremenu le uspeli izpeljati štirinajst dni po prvem. Akcija je tekla po vseh preostalih krajevnih skupnostih, razen Landola, kjer so jo izpeljali 9. maja. »Brez tabornikov in skavtov ne bi šlo,« je člane Društva tabornikov, Rodu kraških viharov in postojnske skavte, ki so akcijo koordinirali, pohvalil Grilj. »25. aprila je bilo na delu v mestu in ostalih krajih občine med 600 in 650 udeleženci, ki so zbrali skoraj 10 ton odpadkov.«

Grilj opaza, da se predvsem po vaseh ljudje radi odzovejo, okolico čisti tudi veliko otrok. V samem mestu pa v zadnjih letih ni prave zagnanosti. »Na srečo imamo številna društva, ki so vedno pripravljena sodelovati.«

Nina Kapelj, načelnica postojnskih tabornikov, v zadnjih letih opaza, da je ekološka zavest občanov precej višja. »Odpadkov je manj, ljudje so se navadili na ločevanje. Zanimivo je tudi, da skoraj ne najdemo več injekcijskih igel, ki jih je bil včasih poln Sovič. Včasih smo jih nabrali za polno samokolnico.« Letos se je tabornikom pridružil tudi župan Igor Marentič. »Prvič v vseh letih, odkar taborniki vodimo akcijo, se je zgodilo, da je z nami čistil tudi župan. Smeti je pobiral v družbi najmlajših tabornikov.« Kapljeva je pohvalila tudi stanovalce nekaterih blokov, ki so prišli samo po material, okolico svojih hiš pa so počistili sami.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv Društva tabornikov.

Predsednik društva Drago Posega in častni člani: Jože Simšič, Miro Križaj in Rafael Andrejašič.

Postojnski čebelarji praznujejo

Upravičeno lahko zapišemo, da je naša dežela »čebelarstva«, saj je po številu čebelarjev na drugem mestu na svetu. Več kot osem tisoč Slovencev čebelarji z našo avtohtono kranjsko čebelo. Postojnska občina ima na področju čebelarstva lepo tradicijo. Čebelarstvo društvo Postojna namreč uspešno opravlja svoje poslanstvo že šestdeset let.

Začetek čebelarstva na našem območju sega daleč v preteklost. Najprej so gojili čebele na bolj preprost način - čebelarili so v deblih votlih dreves in v lesenih zabojnikih, ki so jih imenovali kranjčiči. Pridobljeni med je služil kot zdravilo in sladilo, kot vosek za izdelavo sveč, pridelovali so tudi medicino. Pridelke so pošiljali tudi v tuje dežele.

Čebelarstvo je doživelo vidnejši napredek v času vladavine Marije Terezije. Na Dunaju je bila ustanovljena prva čebelarska šola, v kateri je predaval Anton Janša. Konec 19. stoletja je bilo ustanovljeno osrednje Čebelarstvo društvo za Kranjsko, Spodnjo Štajersko, Koroško in Primorsko, ki je začelo izdajati časopis Slovenski čebelar. Ta časopis izhaja še danes.

Samo vprašanje časa je bilo, kdaj bo ustanovljeno Čebelarstvo društvo tudi na Postojnskem. Prvi zameški društva segajo v leto 1947, čez štiri leta pa je bil sklican Ustanovni občni zbor Čebelarstva društva Postojna - sklicala ga je čebelar **Maks Avšič**. Okrajni ljudski odbor - poverjenišтво za notranje zadeve Postojna, je 18. aprila 1952 izdal odločbo o ustanovitvi Čebelarstva društva Postojna. Naslednje leto postane predsednik društva **prof. dr. Radovan Bratina**, tajnik pa **Janko Sever**, ki sta društvo uspešno vodila četrto stoletja. Prof. dr. Radovan Bratina je bil leta 1977 odlikovan z redom Antona

Janše 1. stopnje za posebne zasluge za dvig slovenskega čebelarstva. V tem letu je odlikovanje 3. in 2. stopnje prejel tudi **Ivan Ropotec** in odlikovanje 3. stopnje **Franc Vovk**. Do leta 2011 je odlikovanja v vseh treh stopnjah prejelo še okoli šestdeset postojnskih čebelarjev. Naslov častnega člana Čebelarstva društva Postojna pa je do leta 2007 prejelo devet čebelarjev.

Člani Čebelarstva društva Postojna se udeležujejo tudi številnih domačih in mednarodnih ocenjevanj medu, na katerih dosegajo najvišja priznanja. **Zlasti so uspešni Zvonko Sedmak, Zvone Konstantinovič in dr. Branko Petrnelj**. Največ čebeljih družin ima **Ivan Karbič** iz Orehka. Društvo je aktivno tudi na področju izobraževanja mladih in pomlajevanja članov, tako da je teh vsako leto več, kar ni značilno za slovenske razmere. V zadnjih letih imajo člani veliko dela in skrbi predvsem z zdravstvenim varstvom čebel, s kvaliteto medu in drugih čebeljih pridelkov ter nadaljevanjem čebelarstva na Postojnskem. V društvo je vključenih okoli devetdeset članov, postavljenih imajo sto pet stabilnih čebelnjakov.

Čebelarstvo društvo Postojna uspešno opravlja svoje poslanstvo že več kot šestdeset let. Na letošnjem rednem občnem zboru so slovesno imenovali tri zaslužne častne člane, ki so dopolnili devetdeset pomladi. Le malo pozornosti je potrebno, da s simbolnim priznanjem osrečiš ljudi, ki so veliko prispevali za razvoj ne samo postojnskega, ampak tudi slovenskega čebelarstva. Obenem so se zahvalili občinskemu organu za razumevanje in pomoč pri njihovem več kot polstoletnem delovanju.

Obiskali smo jih in **Jože Simšič** iz Studenega nam je zaupal, da je zanj čebelarstvo življenje. »Čebelarim že sedemdeset let. Sedaj imam tri družine, imel pa sem jih tudi že devetinšestdeset. Vsak dan mi je bolj hudo, ker že težko delam s svojimi čebelicami. Predvsem jih ne morem več pregledovati. Njihovo življenje poznam do najmanjše podrobnosti in mi pomeni vse. Priznam, zaljubljen sem vanje, skoraj tako kot sem bil v svojo ženo, ki je bila pridna, zvesta, potrpežljiva, kot moje čebele.«

Miroslava Križaja smo našli, le kje drugje kot pri njegovem čebelnjaku v Orehku. Čebele mu pomenijo vse. »Brez njih ne morem živeti. Ves čas sem pri svojem čebelnjaku. Imam devetnajst družin in pri enaindevetdesetih letih še vedno zgledno skrbim zanje. Čas mi mine hitreje, aktiven sem, z njimi mi je lepo in dokler bom zmogel, se jim bom z veseljem posvečal.«

Rafael Andrejašič iz Postojne nam je povedal, da čebelarji že od leta 1958. »Včasih sem imel največ dvajset družin, danes jih imam devet, mi pa pri delu z njimi pomaga sin, kajti mojih devetdeset let mi dela nekaj težav. Čebelice imam res rad, posnemam jih, postal sem delaven kot one. Priznati moram, da sem priznanja zelo vesel, ker ga nisem pričakoval. Povedal bi rad še to, da naj vam bodo čebele za vzgled.«

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: arhiv društva.

Medvedi postajajo vse manj boječi

V gozd gremo samo na obisk

V našem okolju, ki je izrazito gozdnato in manj poseljeno, so srečanja z medvedi pogostejša kot drugod v Sloveniji. Kljub temu se število napadov medveda v zadnjih letih v notranjsko-primorski regiji zmanjšuje. »Imeli smo nekaj primerov, vse ostalo so bila bolj ali manj bližnja srečanja,« pravi Anton Marinčič, vodja področne intervencijske skupine postojnske Območne enote zavoda za gozdove Slovenije. »Medved zelo redko napade sam od sebe, največkrat ga izzove človek,« dodaja Marinčič in spomni na predlanski primer napada na gobarja v okolici Bukovja, ko je šlo nedvomno za izzivanje.

»Ko gremo v gozd, smo na obisku. Zato ne vznemirjamo gozdnih bivalcev in pazimo, da se v primeru nevarnosti lahko umaknemo, oziroma živali ne damo priložnosti za konflikt.« V drugi polovici maja in v juniju pripeljejo medvedke mladiče iz brlogov, zato je možnost za srečanje s kosmatincem večja kot običajno. »V tem času se tudi pari,« razlaga Anton Marinčič. Predvsem v teh kritičnih mesecih ne smemo sami izzivati nesreče, pravi Marinčič. »Ne sprehajamo se po brezpotjih in pazimo, da smo dovolj glasni, da nas medved lahko sliši in se umakne. Pse moramo imeti obvezno na vrvici, saj lahko drugače sami izzovemo napad. Če je pes privezan, nas bo medved zaznal in se umaknil.« Ob srečanju z medvedom moramo ostati čim bolj mirni. »Če pred medvedom bežimo, mu damo dodaten zagon, zato poskušajmo skriti strah. Dvignimo roke in tako medvedu pokažimo, da smo večji od njega. Hkrati se oglasimo, a ne preveč glasno, in se pri tem počasi vzvratno umikajmo.« Pametno je tudi, da predse odvržemo nahrbtnik ali kos oblačila, kar bo zverino za nekaj časa zadržalo. Če pa nas medved že napade, ti triki ne bodo delovali. »Če se to zgodi, se uležemo na tla z obrazom navzdol in pokrijemo glavo z rokami,« svetuje Marinčič.

Medvedi se vse pogosteje pojavljajo tudi blizu naselij, kamor prihajajo predvsem zaradi hrane. Ta je najpomembnejši dejavnik za privabljanje ali odvrčanje zveri. »Poleg tega segajo pri nas gozdovi skoraj do naselij, zato medved najde skrivališče praktično na dvorišču vsake hiše.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Marjeta Marinčič

Urbani sprehod po Majlontu in Soviču je sprožil veliko novih idej

Urbani sprehodi na Sovič

Ureditev pešpoti iz mestnega središča preko Majlonta do razgledišča na ruševinah gradu bi pomenila obogatitev tako za prebivalce kot obiskovalce Postojne, obnova drevnega fonda in nova vizualna podoba hriba pa odpirata možnost za različne pristope k njegovi obnovi, sta v vabilu na uro in pol dolg vodeni sprehod po Majlontu in Soviču 5. maja povabili arhitektki Aleksandra Leban Meze in Damjana Zaviršek Hudnik.

Že na prvem postanku na Majlontu so udeleženci predstavili zamisli, kako bi oživili staro jedro. Iz obiskovalcev so kar vrele pobude, kaj bi se dalo urediti v Majlontu, da bi postal bolj privlačen in bolj povezan z osrednjim trgom,« je povedala **Damjana Zaviršek Hudnik**. »Velik potencial pa ima tudi Sovič, tako z vidika rekreacije v naravnem okolju kot z vidika razgledne točke,« je nadaljevala. Nekdaj povsem poraščen in slabo dostopen vrh hriba je postal razgledišče na mesto in pokrajino, razkril pa je tudi ostanke srednjeveškega gradu. Še več pa skriva, je ocenila **arheologinja Ernesta Drole iz novogoriške enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine**. »Preden govorimo o ideji, kako ponuditi Sovič, bi ga bilo potrebno raziskati,« je poudarila pomen raziskovanja.

Miha Uhelj, ki je v diplomski nalogi obravnaval postojnske primestne gozdove, je izpostavil rekreativno vlogo Soviča, zato bi bilo potrebno urediti pešpoti, smerokazne table in igrala, primerna gozdu. Naj narava opravi svoje, je opozoril prebivalec Majlonta **Marjan Geržina** ter predlagal ureditev poti, prijazne otrokom in starejšim. Urbanemu sprehodu so se pridružili tudi predstavniki Občine, kjer so oblikovali projektno skupino, ki proučuje pobude za ureditev poti, učnih poti in območja ruševin nekdanjega gradu, je pojasnila **Anita Kranjc, višja svetovalka za področje urbanizma**.

Aleksandra Leban Meze je ob koncu ugotovila, da je urbani sprehod ponudil dovolj zamisli in pobud za prihodnje strokovno delo na tem področju.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Valter Leban.

Preventivna akcija "Policijska izkušnja kot nasvet" je bila namenjena motoristom.

Strpno in po pameti v prometu

Policijska uprava Koper je 26. aprila v Postojni izpeljala preventivno akcijo "Policijska izkušnja kot nasvet", na kateri so motoristi spoznali zakonitosti varne vožnje z motornim kolesom in morebitne pasti, ki prežijo nanje kot udeležence v prometu.

"Že nekaj let vodimo projekt, v katerem ozaveščamo voznike motornih koles, da se kulturno obnašajo v cestnem prometu," je povedal **vodja**

izmene PP Koper Dario Benčič. Zlasti spomladi, na začetku motoristične sezone, ko je asfaltna površina še vedno hladna in ne omogoča optimalne oprijemljivosti pnevmatik, je potrebno biti na cesti previden. Prav tako se morajo motoristi zavedati, da njihove sposobnosti obvladovanja motornega kolesa najverjetneje še vedno niso na ravni tistih iz prejšnjega leta, opozarjajo policisti.

Motoristi so lahko svoje znanje preizkusili na poligonu v različnih vajah in ga s tem nadgradili. Posebno pozornost so namenili opreми, opaznosti in vidnosti, opazovanju in gledanju, zaviranju in ustavljanju ter predvidevanju.

Nepriklagovna hitrost botruje največ nesrečam, v katerih so udeleženi motoristi. "Z večjo hitrostjo se povečujejo dejavniki, ki prispevajo k ne-ljubim situacijam, zato skušamo v teh akcijah predstaviti, kaj je motor, kaj je hitrost in kako hude posledice lahko povzročijo," je opozoril Benčič.

»Kačje ride« so zagotovo eden od priljubljenih odsekov za motoriste v postojnski občini. Kršitve omejitve hitrosti pa beležijo tudi na regionalni cesti med Planino in Koprom. Celoten odsek ceste od Planine skozi Postojno, Senožeče, mimo Divače, Kozine in Črnege Kala do Kopra je prometno manj obremenjen, zato določeni odstotek voznikov ne spoštuje prometnih predpisov in tam išče svoj adrenalinski užitek. Če se zapeljemo skozi te ovinke, opazimo ljudi s kamerami in fotoaparati v rokah. Če bi znali pravilno razvijati etiko v cestnem prometu, tega ne bi počeli," poudarja Dario Benčič.

Besedilo: Alenka Furlan Čadež; fotografija: Foto Atelje Postojna

Za Matevžem Rupnikom (desno) in Kristofom Fabjanom (v sredini) je sijajna sezona.

SMUČANJE:

Sijajna sezona za Kristofa Fabjana in Matevža Rupnika

V minuli zimi sta s sijajnimi tekmovalnimi dosežki razveseljevala ljubitelje športa pri nas dva mlada člana Smučarskega društva Postojna Kristof Fabjan in Matevž Rupnik.

Člana SD Postojna sta na mednarodnih tekmovalnih in državnih prvenstvih dokazala, da se ob trdem delu razvijata v vrhunska smučarja. V kategoriji mlajših mladincev (U18) sta na FIS tekmah zabeležila številne uvrstitve med najboljših 30 in si privzela precej FIS točk, pomembnih za čim boljše startne številke. Konec januarja sta oba zastopala Slovenijo na Evropskem mladinskem olimpijskem festivalu v Lichtensteinu, izjemna pa sta bila na tekmah za Slovenski pokal 2015 in državnih prvenstvih. V skupnem seštevku za Slovenski pokal je največ točk zbral Fabjan, le mesto za njim se je uvrstil Rupnik. Dvojno zmago za postojnsko društvo sta 17-letna smučarja nadgradila z odličnimi nastopi na tekmah za državno prvenstvo. Fabjan, ki sicer prihaja iz Pivke, se je naslova državnega prvaka med mlajšimi mladinci veselil v veleslalomu, v superveleslalomu in super kombinaciji pa je bil drugi. Še uspešnejši je bil Rupnik, ki se je zmago in naslov državnega prvaka veselil v slalomu, smuku in kombinaciji, v veleslalomu je bil drugi, v super kombinaciji pa tretji. Po odlični sezoni je Kristof Fabjan takole razmišljal o tekmecih na evropskih tekmah in pogojih za trening, ki jih imajo slovenski smučarji: »Najboljši vrstniki imajo za trening precej boljše pogoje. Na razpolago imajo več finančnih sredstev, vendar se s trdim delom še vedno da nekako slediti. Naša težava je tudi, da v Sloveniji praktično nimamo niti terena za trening malo težjega slaloma, kaj šele drugih disciplin. Letos sem si izboljšal FIS točke že do te mere, da imam na tekmi progo v dokaj solidnem stanju, je pa bilo na začetku kar zanimivo in zahtevno tekmovati na razritih progah. A kaj drugega nisem niti pričakoval, saj ima to izkušnjo vsak alpski smučar.«

Rezultati Fabjana in Rupnika niso prišli čez noč in so nedvomno tudi plod strokovnega dela v društvu, zlasti trenerja **Andreja Lukežiča**, ki sicer vodi ekskluzivno skupino vrhunskih mladinskih smučarjev Slovenije. Oba pa nista le izjemna športnika, ampak tudi pridna dijaka,

ki kljub napornim treningom in tekmovaljem po vsej Evropi uspešno nadaljujeta šolanje na postojnski gimnaziji.

Aleš Cantarutti

KEGLJANJE:

Pokal postojna 2015

Na štiristeznem kegljišču v Športnem parku Postojni se je konec aprila po skoraj treh tednih zaključil tradicionalni že 32. mednarodni kegljaški turnir Pokal Postojna 2015.

Tokrat je v različnih kategorijah od dečkov do veteranov nastopilo več kot 330 kegljačev in kegljavek pretežno iz Slovenije in Hrvaške pa tudi dva slovenska igralca, sicer reprezentanta Makedonije. Kakšnih rekordnih dosežkov ob sicer zelo dobrih rezultatih ni bilo, a velja omeniti, da je v članski konkurenci kar 13 kegljačev prešlo mejo 600 podrtih kegljev, pri igralcah le štiri. Letos je zmago slavil slovenski reprezentant Janže Lužan, član prvotnega Triglava Kranj. Najboljši domači igralec je bil na desetem mestu Bojan Turk, ki je podrl 606 kegljev, najboljši rekreativec je bil 26. Franc Leskovec (Daltoni) - 585, najboljši mladi igralec pa na 36. mestu, domačin Nejc Miklavac - 571. Pri kegljarkah je slavila Celjanka Anja Kozmus - 647. Najboljša Postojnčanka je bila reprezentantka Anja Ulaga, ki je pristala na četrtem mestu - 611 in bila obenem tudi najboljša mladinka, mesto za njo se je uvrstila domačinka Maša Miklavac - 590, šesta je bila veteranka Jožica Može - 589, 12. Maša Miklavac - 571, 16. Sandra Dostanič, 17. Nataša Tibola - 561 (vse Proteus).

Brane Fatur

BALINANJE:

Postojnski balinarji zmagovalci zimske lige

Konec aprila se je v Zeleni balinarski dvorani v Postojni zaključila Zimska balinarska liga 2014/15, v kateri se je ob koncih tedna merilo osem ekip. Po rednem delu so se štiri najboljše ekipe - Postojna 26 točk, Cerknica 22, Hraščice 16 in Podgura 14 - pomerile še za končnega zmagovalca. Po lanskem drugem mestu je tokrat zaslužen slavila prvotigaška ekipa BK Postojna, ki je v finalnem obračunu zanesljivo premagala Cerknico, za tretje mesto pa so

Hraščice ugnale Podguro. Prvotigaška ekipa BK Postojna je po zimskem premoru zelo uspešno startala v spomladanski del tekmovalja v 1. balinarski ligi - zahod. Trenutno so postojnski balinarji z ekipo Zabič vodilni v ligi in se borijo za naslov prvaka. V 10. krogu Postojna gostuje pri Planini Petrič (16. 5.), v 11. pri HEM Šempetru (23. 5.), v 12. pa gosti sosede Orlek Pivka (30. 5.).

Brane Fatur

Ivana Hreščak

ŠAH:

Ivana Hreščak članska državna prvakinja

Na šahovskem državnem prvenstvu za članice, ki je v začetku maja potekalo v Ljubljani, je Ivana Hreščak znova blestela. S sijajno predstavo je postala najboljša šahistka v državi. Prvenstvo, na katerem je nastopilo deset najboljših slovenskih šahistk, je bilo izjemno napeto, saj je šele zadnja partija med Hreščakovo in svetovno mladinsko prvakinjo Lauro Unuk dala končno zmagovalko. Z izjemno borbenostjo in vztrajnostjo je mlada Postojnčanka po šestih urah igre le strla odpor svetovne prvakinje in se veselila naslova državne prvakinje. To je v zgodovini postojnskega šaha prvi naslov v članski konkurenci, dosežek pa je še toliko večji ob dejstvu, da Ivana še ni dopolnila petnajst pomladi.

Aleš Cantarutti

NA KRATKO:

BOWLING

Član Bowling kluba Epicenter Anže Grabrijan se je izkazal na tekmovalju za Sredozemski pokal v Grčiji.

V tekmovalju mešanih parov sta z Janjo Kovačič podrla 2375 kegljev in se veselila tretjega mesta. Po odličnem nastopu na Kreti je Grabrijan v skupni razvrstitvi posameznikov celo prevzel vodstvo, po zadnji, šesti tekmi pa je v letošnjem tekmovalju v konkurenci 24 tekmovalcev iz trinajstih držav osvojil končno drugo mesto. V Klubu 300 v Ljubljani pa je potekal finale senior lige v bowlingu, na katerem je nastopilo šest najboljših ekip iz ligaškega dela tekmovalja. Najboljša je bila ekipa postojnskega Epica (Zvone Tiselj, Jože Vetrih in Edo Progar), ki je v tekmi za prvo mesto premagala ekipo s Ptuja.

TAROK

V Rogatcu je potekal sedmi od 12 turnirjev v taroku za državno prvenstvo posameznikov. Tokrat je bil najboljši Fredi Hasemali iz Kranja, najboljši med člani postojnske ekipe Epic pa je bil Bojan Humar, ki je pristal na 46. mestu.

Aleš Cantarutti

Zmagovalec dirke Erik Rosenstein

KOLESTARSTVO:

Sijajne predstave ultrakolesarjev na DOS-u

V Postojni se je na veliko zadovoljstvo organizatorjev ter tekmovalcev in tekmovalk zaključila tradicionalna že 9. izvedba ultramaratonske kolesarske Dirke okoli Slovenije - DOS RAS EXTREME 2015.

Tokrat je v različnih kategorijah nastopilo 71 kolesarjev in kolesark iz enajstih držav (Avstrije, Belgije, Češke, Danske, Francije, Italije, Nemčije, Poljske, Slovaške, ZDA, Slovenije), 63 jih je dirko tudi uspešno končalo. Dirka, ki je bila najdaljša doslej (1250,6 km) je minila v znamenju novega rekorda, novega zmagovalca med posamezniki, prvih ženskih dvojic in na splošno zelo lepega vremena, saj je dež opral le nekaj tekmovalcev. Direktor dirke, obenem tudi podžupan občine Postojne **Andrej Berginc**, ki je na cilju pričakal vse nastopajoče, je žarel od veselja: »Vsi živi, vsi zdravi, to je najbolj pomembno. Poznajo nas po vsej Sloveniji, po vseh pokrajinah, sami kolesarji so poročali o neverjetnih zgodbah na trasi, o navijanju in spodbujanju. To nas žene naprej, oziramo se že po naslednji, jubilejni dirki, ko bo treba narediti v Postojni pravi spektakel. To je najboljše organizirana ultramaratonska kolesarska dirka v Evropi, kar nam priznajo vsi, celo več, dirka se šteje tudi kot kvalifikacijska za nastop na znamenitem RAAM-u v ZDA.«

Zmagovalec dirke je bil tokrat ekstremni kolesar iz Rečice ob Savinji **Erik Rosenstein**, ki je veljal tudi za prvega favorita. Na drugo mesto v prestižni kategoriji se je uvrstil Avstrijec Philipp Schwab, ki se je tretjeuvrščenega Silva Pšeničnika otresel šele na Planinskih ridah in ga premagal za 21 minut. Naj omenimo, da je bil Pšeničnik, ki se je pred kratkim s Koroške preselil v Prestranek, najboljše uvrščen »domačin« na dosedanjih dirkah. Poleg njega je letos na dirki v dvojicah nastopil še en Postojnčan Oliver Merhar. Prav v tej kategoriji se je odvijal izjemen boj za zmagovalca, na koncu pa je slovensko-ameriška naveza Marko Baloh (prav gotovo naš najboljši ultramaratonski kolesar) - Kerry Ryan morala priznati premoč nemškemu paru in za zmagovalcema zaostala le za 28 minut.

Tudi letošnja izvedba dirke je potrdila, da gre za eno najzahtevnejših in najbolj prestižnih tovrstnih preizkušenj na svetu, zato se že sedaj lahko veselimo jubilejne, desete preizkušnje.

Besedilo: Brane Fatur; fotografija: Grega Stopar.

Postojnski kolesarji z novimi načrti

Kolesarski klub Postojna, ki je bil ustanovljen pred 13 leti, združuje danes številne rekreativne kolesarje in amaterske tekmovalce v cestnem in gorskem kolesarstvu ter kolesarskih spustih. Pred kratkim je klub dobil novo vodstvo. Zdaj ga vodi Janez Otoničar, ki je nasledil Oskarja Komaca. Člani KK Postojna redno nastopajo na amaterskih kolesarskih prireditvah, predvsem na dirkah za Pokal Slovenije, množično pa se udeležujejo tudi tedenskih cestnih (ob četrtkih) in gorskih - MTB (ob torkih) kolesarskih »rund« v okolici Postojne. Te so namenjene vsem kolesarjem, tudi rekreativcem, ki se lahko v družbi izkušenih kolesarjev izpopolnjujejo v gorskem in cestnem kolesarstvu.

Člani Kolesarskega kluba Postojna

Klub organizira vsako leto mednarodno cestno kolesarsko dirko Vzpon na Mašun, ki šteje za Pokal Slovenije v amaterskem kolesarstvu in je namenjena najširšemu krogu kolesarjev. Letošnja preizkušnja bo v nedeljo, 21. junija, s startom ob 10. uri v Knežaku. Že v soboto, 6. junija dopoldne, pa bodo na »dnevni odprtih vrat« na osrednjem trgu v Postojni podrobneje predstavili klub in zanimivosti o kolesarjenju.

Postojnski kolesarji se vsako leto v velikem številu udeležujejo Maratona Franja, največje kolesarske prireditve pri nas. V preteklem letu so sodelovali na 25 kolesarskih dirkah za Pokal Slovenije, uvrstitev na zmagovalne stopničke pa sta v svojih kategorijah dosegla **Milan Bahar** in **Andrej Širaj**. Že dve leti zapored so bili uspešni v kvalifikacijah za nastop na svetovnem prvenstvu za amaterje. To je lani konec avgusta potekalo v Ljubljani, rumeno modre barve postojnskega kluba pa je branilo kar sedem kolesarjev. Niso sicer posegli po najvišjih mestih, so bili pa opazni in konkurenčni v svetovnem merilu. Seveda si v klubu želijo čim boljših uvrstitev, a njihov glavni cilj je množično tekmovalno kolesarjenje na visoki ravni. V preteklih letih so v svojih vrstah že imeli državne prvake in prvakinje v različnih starostnih kategorijah, nekateri so se udeležili tudi ultra vzdržljivostne dirke okoli Slovenije DOS in v svojih kategorijah posegli po najvišjih mestih. Nekaj kolesarjev in kolesark iz postojnskega kluba je prestopilo v profesionalne klube in v državni reprezentanci zastopalo Slovenijo na svetovnih in evropskih prvenstvih.

V klubu bodo še več dejavnosti namenili rekreativnim kolesarjem - še več bo organiziranih srečanj s programi izobraževanja, primeri treningov in vodenimi kolesarskimi turami. Tudi delu z mladimi kolesarji bodo v naslednjih letih posvetili še več pozornosti. Več informacij o načrtovanih aktivnostih in delovanju kluba je na voljo na forumu klubske spletne strani: www.kolesarskiklub-postojna.si.

Besedilo: Aleš Cantarutti; fotografija: arhiv kluba.

LOKOSTRELSTVO:

Postojnčani uspešni na dveh tekmah

Lokostrelci so se pomerili na tretji letošnji tekmi za Slovenski 3D pokal, ki je potekala v soboto, 9. maja, v Kurenu nad Vrhniko. Na zelo zahtevni progi so se pomerili tudi člani in članice Lokostrelskega kluba MINS iz Postojne in dosegli kar nekaj vidnih uvrstitev. Med veterankami je z golim lokom slavila Sonja Kocjančič. V isti disciplini je bil med veterani Vladislav Šivec drugi, Edi Mekina pa četrti. Anja Stojanović je bila v kategoriji članic z golim lokom tretja.

Dan kasneje je v Mariboru potekala druga tekma tarčnega pokala Lokostrelske zveze Slovenije, ki je štela tudi za Postružnikov memorial. Na tekmi je nastopilo sedem lokostrelcev iz Postojne, osvojili pa so kar štiri prva, eno tretje in dve četrti mesti.

V mladinski konkurenci je z ukrivljenim lokom zmagal Rok Bizjak, ki je po dveh tekmah zanesljivo na vrhu razporednice. Redno se na zmagovalni oder uvrščajo bratje Godeša. V Mariboru so v svojih kategorijah vsi trije zmagali: Miha med mlajšimi dečki z ukrivljenim lokom, Klemen s sestavljenim lokom, Matej pa je bil s sestavljenim lokom najboljši med dečki. Še boljša kot na prvi tekmi je bila Nala Jurca, ki je v kategoriji kadetinj z ukrivljenim lokom osvojila drugo mesto. Drugi je bil v kategoriji mlajših dečkov z ukrivljenim lokom tudi Aljaž Kaluža.

Aleš Cantarutti

KZD TRIGLAV VABI NA:

OSVOBODITEV PRIMORSKE 1945

UPRIZORITEV BITKE MED PARTIZANI IN NEMCI

Pivka, Park vojaške zgodovine
nedelja, 31. maj 2015 ob 14.00
vstopnina 4 EUR, mladina do 15. leta vstop prost
več informacij: www.kzdtriglav.com

Uprizarjanje bitk oziroma »re-enactment« je v tu-
jini že dobro razvit, pri nas pa so se takšni dogodki
začeli šele pred nekaj leti. Prvo večjo uprizoritev
v Sloveniji je v Parku vojaške zgodovine v Pivki
leta 2007 izvedlo Kulturno zgodovinsko društva
Triglav. Predstavili smo spopad med ameriški-
mi in nemškimi enotami, ki bi se najverjetneje odvil
ravno na tem prostoru, če bi se zavezniki izkrcali v
Istri. Ker pa se niso, smo uprizoritev poimenovali
»Bitka ki je ni bilo«. Navdušenje več kot 5.000
gledalcev je bilo ogromno, saj so prvič lahko
spremljali »zgodovino v živo«. Poleg originalnih
vojaških uniform, orožja in vozil iz tistega časa
smo gledalcem pričarali pravi spopad, saj so med
glasnim pokanjem pušk in mitraljezov videli
eksplozije in topniško obstreljevanje, zavohali dim
po smodniku ter poslušali rohnenje vojaških vozil.
Bitko so podoživeli z vsemi čutili, na srečo le za ne-
kaj trenutkov, saj smo bili po bitki spet vsi prijatelji
in smo v miru odšli na pivo.

Kulturno zgodovinsko društvo Triglav se od takrat
trudi vsako leto uprizoriti podoben dogodek. Ker
letos mineva 70 let od zmag nad fašizmom in
konca druge svetovne vojne, smo se odločili, da
bomo 31. maja 2015 v Parku vojaške zgodovine
v Pivki priredili dogodek z naslovom »Osvo-
boditev Primorske 1945«, v katerem bomo prikazali
enega zadnjih vojaških spopadov med partizani
in nemškimi enotami na naših tleh. Več kot 100
nastopajočih v popolni bojni opremi vam bo s
pomočjo raznovrstne vojaške tehnike in bogate
pirotehnične pričaralo spopad izpred 70 let. To bo
največji in najodmevnejši tovrstni dogodek pri nas
in ne dvomimo, da bomo poželi izjemni uspeh.

Vljudno vas vabimo na prireditev, na svidenje
v Pivki!

nagradna križanka

AVTOR: MATEJ MISLEJ	JAPONSKI SAMO-MORILSKI PILOT	JUNAK PRAVLJICE O ČUDEŽNI SVETILKI	IZPOVEDNI PESNIK	TURŠKI VELIKAŠ	ZNAMKA AMERIŠKIH TOVOR-NIAKOV	HITRA TEKAČICA V GRŠKI MITOLOGIJI	NEKDANJI AM. PRED-SEDIK REAGAN	PREBI-VALKIRA
JED IZ LIGNIEV								
PLAZILEC IZ REDA KROKO-DILOV								
STADION V RIO DE JANEIRU								
NEKDANJI UGANDSKI PREDSE- NIK AMIN					RODOVNA SKUPNOST OPRIJET DEL ŽEN. PERILA			
SPODRSLJAJ NAVEČJA ČLOVEŠKA ŽLEZA						NJORKA SL. IGRALEC (JANEZ)		
						PLATNENA STREHA GL. MESTO NEMČIJE		
						SL. IGRALEC SOTLAR GEO. TELO, ČETVREK		REAKTIVNO LETALO NOETOVA BARKA
CHAPLI-NOVA VDOVA								
GESLO								
SKLADBE, KI JIH OBLVADA GLASBENIK 4. IN 18. ČRKA SLOVENSKE ABECEDE								KEM. SIMBOL ZA ERBIJ ANG. PEVEC COCKER
ŽALOST, BOLEČINA (ZAST.)			ODŽAGAN KOS DEBLA AM. PEVEC (VIC)		STEKLENIK ZA RASTLINE PUSČAVA V SRED. AZIJI			
OGLJIKO-VODIK V ZEM. PLINU CH ₄			ISLANDSKA PRIPOVED TRK VOZIL OD ZADAJ			NENADEN VZKLIK ROČNO ORODJE		REKA V SIBIRIJI HOTEL ZA MOTORISTE
MUSLIMANSKI VERSKI POGLAVAR ADAMOVA ŽENA, PRVA ŽENSKA				17. GRŠKA ČRKA SLOVENSKA REKA		TUR. NOGO-METAŠ AYHAN POVELJNIK PRED TROJO		LUČAJ MAKEDON-SKA PEVKA REDŽEPOVA
					MOČVIR-NAT SVET BRIT. PEVEC STEVENS			ERVIN OGNER ORANJE
								JADRANSKI OTOK OČKA
RAZVOJ							PREVOZ NA DOLOČEN KRAJ POSTOJNA	
DRUGI PLANET OD SONCA						PRIPRAVA ZA MERJEN-JE JAKOSTI EL. TOKA		
SOL OCETNE KISLINE						NEO-GLASJE	DEKLICA IZ ČUDEŽNE DEŽELE	

Peljimo otroke na morje!

Dobrodelna prireditev s koncertom

Zbrana sredstva bodo donirana Športni zvezi Postojna za izvedbo počitniškega programa.

30. maj 2015

igrišče ob Šolskem centru Postojna

Organizator:

Prostovoljci **MI Znamo.** v sodelovanju s Športno zvezo Postojna

Medijski sponzor:

- 14.00 > turnir v KOŠARKI 3x3
- > turnir v MALEM NOGOMETU
- 15.00 > DELAVNICE ZA OTROKE :
  - OBLIKOVALSKA (SUPER VOZILO)
  - LIKOVNA (Ustvarjanje, risanje, slikanje)
  - MUZEJSKA (Muzej Krasa: vlivanje kosti ...)
- > turnir FILLHOLE
- 16.00 > OTROŠKA PREDSTAVA - v izvedbi KŠD Harlekin
- 17.00 koncert : AKORDI, PIVO IN ČEVAPI, MATIC MARENTIČ, PELHAN, AC-DC Cover Band in NORTON

Pizzeria Minutka, Ljubljanska cesta 14, Postojna nudi različne vrste pic, jedi z žara, solate, mesne jedi, hišne specialitete, ribje jedi in sladice. Hrano dostavijo tudi na dom, v službo in družbo (tel.: 05/720-36-25).

Pizzeria Minutka podarja tri nagrade:
1. nagrada: pet pic;
2. nagrada: tri pice;
3. nagrada: dve pici.

Geslo nagradne križanke na osončenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov: Postojnski preprih, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna najkasneje do 5. junija. Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci aprilske križanke:

1. nagrado (štiri nedeljska kosila) prejme Tanja Nabergoj, Matenja vas 71, Postojna;
  2. nagrado (dve nedeljski kosili) prejme Žarka Sluga, Ivana Vadvana 15, Prestranek;
  3. nagrado (narezek za dve osebi) prejme Dušan Kafof, Pivška ulica 2, Postojna.
- Darilne bone bomo nagrajencem poslali po pošti.

KAJ PA GLEDAŠ ZADNJE ČASE ?

BIG BROTHERJA, BAR, MASTER CHEF, SULEJMAN VELIČASTNI, VILLA MARIA, MOJE SRCE JE DUBROVNIŠKA ZORA,

Zdravje nam bo povrnilo, kar vanj vložimo

V naši največji zdravstveni zavarovalnici Vzajemni, pri kateri je zavarovanih kar 849 tisoč Slovencev, so svojim članom ponudili program Varuh zdravja. Njihovim zavarovancem so na voljo številne brezplačne storitve in ugodnosti s področja zdravja, športa, prostega časa, turizma in dobrega počutja. V Vzajemni tako poudarjajo pomembnost preventive in zdravega življenjskega sloga, poleg tega pa nudijo tudi finančno varnost, ki si jo njihovi zavarovanci lahko zagotovijo z zdravstvenimi zavarovanji po meri posameznika. Kako pomembno je vlagati v naše zdravje, smo se pogovarjali z direktorjem Vzajemnine koprške poslovne enote Petrom Kolarjem.

V začetku februarja ste svojim članom ponudili program Varuh zdravja. Kaj vključuje?

Vsak je sam najboljši varuh svojega zdravja, a za to je potrebno tudi kaj storiti, pri čemer želimo svojim članom kar najbolj pomagati. Zato v okviru programa Varuh zdravja članom zagotavljamo brezplačne preventivne zdravstvene storitve, med drugimi meritve sladkorja v krvi, krvnega tlaka in holesterola; spodbujamo sodelovanje na rekreativnih vadbah, kot so tedenski organizirani teki, strokovno vodeni pohodi, tečaj smučanja in teka na smučeh; nudimo svetovanje o zdravi prehrani, varni uporabi zdravil in o preprečevanju izgorelosti; ter nudimo številne druge ugodnosti na področjih zdravstvenih storitev, rekreacije in sprostitve.

Velikokrat se zgodi, da se posamezniki ne znajdejo najbolje v našem zdravstvenem sistemu. Ali so v okviru programa na voljo tudi te informacije?

Seveda. Če dobite napotnico in ne veste kam z njo, vam bomo pomagali. Če potrebujete informacije v zvezi z zdravstvenim sistemom, čakalnih dobah v javni zdravstveni mreži, postopkih glede uveljavljanja pravic iz zdravstvenega zavarovanja ali pravici do zdravljenja v tujini, so tu naši svetovalci. Vse informacije, ki jih zavarovanci potrebujejo v procesu zdravljenja, pokriva naš program.

Katere ugodnosti pa so aktualne v pomladnem in poletnem obdobju?

Našim zavarovancem se trudimo ponuditi dodano vrednost z zanimivimi ugodnostmi na področju zdravega načina življenja, kot popusti pri obisku različnih vadb, nakupu športne opreme in raznovrstnih turističnih aranžmajih ter brezplačne športne aktivnosti. V Kopru oziroma Portorožu se tako lahko na primer brezplačno udeležujete skupinskih strokovno vodenih tekaških treningov.

Peter Kolar, direktor PE Koper

Vse informacije o vključitvi v program in ugodnostih najdete na naši spletni strani in Facebook profilu. Osebno obravnavo pa vam bomo na Primorskem zagotovili v okviru devetih poslovalnic. Ob tej priložnosti naj omenim, da smo pred kratkim postojnsko poslovalnico preselili na novo lokacijo, in sicer nas lahko

odslej najdete na Ulici 1. maja 2. Veseli bomo vašega obiska.

»Vsak je sam najboljši varuh svojega zdravja, a za to je potrebno tudi kaj storiti, pri čemer želimo svojim članom kar najbolj pomagati.«

Vedno pogosteje Slovenci, tako zasebno kot poslovno, potujemo izven naših meja. Kaj svetujete vsem popotnikom?

Ne glede na to, ali se v tujino odpravljamo na daljše potovanje ali zgolj enodnevni izlet, je priporočljivo, da se pred tem tudi zdravstveno zavarujemo. Zato pred odhodom v tujino nikar ne pozabite na sklenitev Vzajemninega zavarovanja z medicinsko asistenco v tujini. Če se odpravljate v države, kjer je zdravstvena oskrba draga ali nezanesljiva, je sklenitev zavarovanja še toliko bolj pomembna. Če se nam pripeti nezgoda ali doleti kakšna bolezen, nas lahko obisk zdravnika krepko udari po žepu. Takrat se zavarovanje izkaže za zelo pametno naložbo, saj je višina premije v primerjavi s stroški zdravljenja zanemarljiva. Za vse, ki se čez leto pogosteje odpravljate v tujino, priporočamo paket celoletnega zavarovanja Multitrip, s katerim boste poskrbeli za svojo zdravstveno varnost tudi pri nenačrtovanih poteh v tujino. Seveda pa zavarovanje za tujino ni vezano le za daljša potovanja, sklenete ga lahko tudi za en dan. Nikoli namreč ne moremo biti stoddostno prepričani, da se nam nič ne more zgoditi, zato je najbolje biti pripravljen.

ZA ZAVAROVANCE
VZAJEMNE
BREZPLAČNO

080 20 60
www.vzajemna.si

MUZEJ KRASA ČLOVEK NA KRASU

Kamnita kraška pokrajina je z naravnimi danostmi močno zaznamovala poselitveno podobo območja in človekovo življenje na krasu, kjer si prizadeva živeti in preživeti že tisočletja.

Naravno okolje z veliko vodotopnega kamna in s premalo prsti ter vode človek vztrajno in uspešno spreminja v kmetijsko, gozdno in bivalno okolje.

»S kamnitega površja je odstranjeval kamenje in ga zlagal v zidove (mejne, ogradne, pašniške, vinogradniške, zaščitne ...), škarpe, kale, ledenice, apnenice, vodnjake, hiške, staje in kamnita znamenja. Obdeloval je dna vrtač, rdečo zemljo v dolinah je ograbil z zidovi, da jo je zaščitil pred burjo in drugimi nevarnostmi. Gozdove na krasu je izsekaval in jih spreminjal v pašnike. Tropom kraških ovc je dajala skromno pašo sprana zemlja v razpokah in špranjah na razbrzdanem površju.«

(Magda Peršič, razstava Muzej krasa)

»... zdi se nam trd, odločen, vztrajen, kljubovalen, hkrati pa tudi mediteransko mehak, zgovoren, pogosto nezastrito čustven, nedostopen in prilagodljiv ...«

(Ciril Zlobec v predgovoru h knjigi Prgišče Krasa)

Posebna pozornost pri ohranjanju naravne dediščine krasa je namenjena posegom v kraško okolje, ki morajo biti še posebno premišljeni in načrtovani v sodelovanju s krasoslovci ter čim manj intenzivni. Človek namreč s svojim neprimernim ravnanjem velikokrat ogroža naravno bogastvo pokrajine. Na nas pa je, da naravno kraško okolje ohranimo za naše zanamce.

Oddajte svoj glas!

Na spletni strani www.muzejkrasa.si/natecaj smo zbrali vse umetnine, ki smo jih prejeli v okviru natečaja **Zgodbarjenje in bajkanje**.

Postanite kritično oko in glasujte za najljubši izdelek.

Poletna muzejska noč,
20. 6. 2015, brezplačen
nočni ogled Muzeja
krasa

19.00–21.00: Srednjeveška delavnica
za otroke in mlade po srcu

19.00–20.15: Vodstvo po stalni razstavi
Muzej krasa

20.30: Odprtje in vodstvo po občasni
razstavi Upodobitve Predjamskega
gradu s kustosinjo Alenko Čuk

MUZEJ KRAŠKI
KRASA MUSEUM

WWW.MUZEJKRASA.SI

ZAVOD
Znanje
POSTOJNA, javni zavod

MUSEUM
CULTOUR
Enrich cultural tourism

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

z višine

Veliki Otok

Veliki Otok leži na 542 metrih nadmorske višine na severozahodnem robu Spodnje Pivke.

To je gručasto naselje, ki ga cesta Postojna–Bukovje razdeli na Gornji in Spodnji del. Gornji del je potisnjen v vznožje skalnatih kraških vzpetin Kacula (598 m), Kresnega griča in Kurjega gradca. Dolnji del pa stoji na flišnih tleh. V Velikem Otoku so še dobro ohranjeni značilni kmečki domovi, v katerih so pod skupno streho v eni vrsti združeni stanovanjski in gospodarstvu namenjeni prostori. V zadnjih sedemdesetih letih je bilo zgrajenih kar precej novih hiš. Na Brcah je zasnovana nova industrijska cona in tudi prej opuščena vojašnica se je povsem spremenila v obrtno cono.

K Velikemu Otoku spada tudi cerkva svetega Andreja, ki stoji na griču, severozahodno od vasi. V vasi stoji sredi obzidanega pokopališča cerkev sv. Katarine Aleksandrijske, ki se razgleduje po daljni okolici.

Vsa okolica Velikega Otoka je polna zanimivih, predvsem naravnih posebnosti. Ob Obrtni coni ponikne Črni potok v pol kilometra dolgo jamo Le-kinko, ki spada k postojnskemu jamskemu sistemu. Črni potok zbira vode iz močvirnatih travnikov na območju Krmendola v neposredni bližini Nanoščice. Domačini vedo povedati, da poznajo izvir tudi kot Studenec v Robidniku. Na vzhodni strani naselja odteka v Postojnsko jamo reka Pivka, nekoliko bolj jugozahodno pa se vanjo izliva Nanoščica.

Blizu vasi sta Otoška jama in Betalov spodmol. Otoško jamo so leta 1889 odkrili Otočani, v njej uredili pot in jo več let sami upravljali. Nekoliko bolj severno so vhodi v Magdaleno jamo, Črno jamo in Pivko jamo. Blizu vhoda v jamo Mačkovca pod Kaculom so odkrili orožje in keramiko. V bližini naselja je še mnogo drugih jam, med njimi jama Koliševka in brezno Ruglovica.

Besedilo: Gabriela Brovč; fotografija: Igor Marentič.

nostalgijska

Veliki Otok ne sodi med vasi, ki bi se ponašale z večjim številom izdanih razglednic. V zbirki Notranjskega muzeja hranimo le dve, pa še ti dve le deloma upodobita vas, ki sicer ponuja lep panoramski pogled na Postojno in njeno okolico. Obe sta bili izdani v času med svetovnimi vojnami, ko se ob že uveljavljenih imenih pojavijo tudi mnogi novi, priložnostni založniki slovenskega in italijanskega rodu - predvsem trgovci, knjigararji in drugi, a tudi znane italijanske založniške hiše (na primer pomembna tržaška založniška hiša Stokel & Debarba).

Na tokrat predstavljeni razglednici je fotografa pritegnil prizor, ki se je njegovim očem ponujal z vrha Kacula. Sredi razglednice, ki jo je v tridesetih letih prejšnjega stoletja založil postojnski knjigarar Italo Madriz, se nad zvonikom sv. Katarine v ozadju razprostira Postojna, kjer našo pozornost poleg cerkve sv. Štefana pritegneta še poslopje ljudske šole in hotel Adelsbergerhof sredi parka na spodnjemu koncu mesta. Nad mestom se v širokem loku bočijo Javorniki (M. Pomario), Sovič in Vremščica (M. Auremiano), označen pa je tudi vhod v Postojnsko jamo.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Zbirka Notranjskega muzeja Postojna.